

Ptujski tednik

Štev. 7

Ptuj, 22. februarja 1957

Letnik X.

Glasilo SZDL ptujskega okraja — Uprava in uredništvo Ptuj, Lackova ulica 8 — Telefon 156, NB Ptuj štev. 643-T-206 — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Anton Bauman — Rokopisov ne vračamo — Tiskarna Mariborska tiskarna — Cena 10 din — Letna naročnina 500 din, polletna 250 dinarjev

Samo davčna razbremenitev ne more rešiti obrtništva

O stanju državnega, združnega in privatnega obrtništva v našem okraju prevladuje mnenje, da se ne more razviti zaradi davčne preobremenjenosti, starih mojstrov, nezadostnega obrtniškega naraščanja in slabe tehnične opreme.

O teh vprašanjih je obravnavala v soboto, 16. februarja, Okrajni odbor SZDL, v ponedeljek pa oba zbora Okrajnega ljudskega odbora.

Okrajni odbor SZDL se ni strinjal z nekaterimi trditvami in priporočili poročila o zastarajočem stanju obrtništva v okraju, zlasti pa ne glede na trditve o dušitvi obrti in davčnim obremenitvami, kar je tudi bilo razjasnjeno v diskusiji predsednika okrajnega odbora SZDL tov. Naceta Voljč, odbornikov tov. Jožeta Tramšiča, tov. Julke Kancierjeve, tov. Alojza Kostanjeve, tov. Jožeta Segula in drugih. Na zborih OLO so v zvezi s tem vprašanjem odborniki v diskusiji dopolnili nekatera priporočila Okrajnega sveta za industrijo, obrt in trgovino.

Glavno vprašanje našega obrtništva je njegova storilnost, njegova tehnična oprema, higieničnost obratov in skrb Občne zbornice, občin in kmetijskih združenj za ustanovitve in razvoj socialističnih in ostalih večjih obrtnih obratov. Manjšim obratom s starejšimi mojstri, ki sami in brez obrtniškega naraščanja opravljajo obrtniške usluge, je mogoče pomagati le s pravilno ocenitvijo njihovega zaslužka.

ka ter temu primerno davčno obremenitvijo — pavšalom.

Na obeh sejah sta se poročevalca zadržala pri podatkih o zmanjšanem številu obrtnih obratov in lanskem letu in manjšem številu zaposlenih v obrtništvu kakor tudi pri manjšem številu vajencev. Na te in druge podatke sta tudi v poročilu oprijela nekaj priporočil in predlogov.

Na seji okrajnega odbora SZDL je več odbornikov nastopilo proti nepravilni davčni obremenitvi obrtnikov, proti sušmarstvu in proti zanemarjanju obrti kot važne gospodarske panoge našega gospodarstva. S tem je bila bolj poudarjena socialna plat našega obrtništva kot pa gospodarska. Slišali smo tudi mnenje, da je bolj zastarajoče vprašanje proizvodnje in kvaliteten obrtniških uslug kakor pa vse ostalo. Predsednik okrajnega odbora SZDL tov. Naceta Voljč in več drugih odbornikov je mnenja, da odhajajo iz obrtništva mlajši ljudje v industrijo, ker si želijo mladi obrtniški kader delati v obratih z novo tehnično opremo, v higienskih prostorih, v kolektivnih obratih,

ki imajo bodočnost, kjer imajo ljudje svoje dolžnosti in pravice. Mnogi obrtniški pomočniki in vajenci se navelikajo pri svojih mojstrih stalnega tarna in o visokem davku, o nameravani ukinitvi obrata, o pomanjkanju denarja za plačilo zasluga itd. Če bomo hoteli mladi svet obdržati v obrti in če hočemo imeti nove obrtniške mojstre, moramo v bodoče več misliti na mehanizacijo obrtnih obratov, novih pa tudi večjih obstoječih.

Doslej smo sicer ustanovili nekaj socialističnih obrtnih obratov, vendar ne moremo trditve, da nam je uspelo te obrate sodobno opremiti, zato pa tudi marsikje v njih prevladuje enako vzdušje kot v zasebnih obratih. Ni torej čudno, če se številno slabo opremljenih obrtnih obratov manjša, žal je le to, da ne nastajajo mesto njih novi socialistični obrati s potrebnimi novimi sredstvi in dela voljnimi ljudmi, ki se zavedajo, da ne more obstajati obrt s slabo proizvodnjo in z nemogočimi cenami uslug. Kmetijske zadruge v Halozah in Slovenskih gorcih lahko upoštevajo, da so področja večinoma brez obrtnih obratov in jih bodo morale ustanoviti, kjer jih še ni. Pri tem jih bodo morale podpirati občinski ljudski odbori, sicer ne bomo odpravili vrzeli, ki nastajajo z odmrli obrtniškim obrati.

Po vseh nakazanih dejstvih bo nujno potrebno letos posvetiti vprašanju obrtništva v našem okraju več pozornosti. Sredstva, ki jih ustvarja obrtništvo, naj se vračajo obrtništvu v obliki raznih kreditov za nabavo tehnične opreme in za izboljšanje obrtniške proizvodnje ter obrtniških uslug. Le socialistični obrati s potrebno novo tehnično opremo bodo lahko zadovoljili obrtniški naraščaj in odjemalce. Obdržali bodo sprejeli mlade kadre in jih usposabljali za poznejše mojstre. V svojih obratih bodo združevali večino obrti izučeni delovnih ljudi na podeželju in v mestu ter odpravili bojazen obrtniškega naraščanja, da se bo moral na stara leta enako kot sedaj njihovi mojstri boriti s težavami.

Sušmarstva nikoli ni zagovarjal niti drugih nakazanih ovir v področju obrtništva, proti katerim se sliče že dolgo bori in kot kaže, se bodo tega problema v bodoče povsod resno lotili in ohrotili to dejavnost v ločisti razvoja in napredka našega obrtništva.

P. Z.

U Ptuj bo zgrajeno veliko skladišče

Novo ustanovljena Gospodarska poslovna zveza v Ptuj, ki povezuje podjetja Kmetovalca, Mlekarna, Mesnine, Zadrugnik in Zadrugno oljarno. Središče je kmalu po ustanovitvi začela uredničevati davne želje ptujskih gospodarstvenikov, to je gradnjo skladišč.

V tej njeni nameri sta jo odločilno podprla Okrajni ljudski odbor Ptuj kakor tudi Občinski ljudski odbor Ptuj, ki sta s pravilno ocenitvijo obrat zadrugništva in gospodarstva sploh omogočila zagotovitev potrebnih sredstev.

Pobudo za gradnjo skladišča je dala Okrajna zadruga zveza v Ptuj, ki matična organizacija investitorja.

Izdelani so že idejni načrti in pripravljeni potrebni elaborati. Pričakovati je, da bodo že za pomešni investicijski krediti v doglednem času odobreni, da se bo lahko še letos začelo graditi.

Skladišča bodo imela prostora za 50 vagonov kmetijskih pridelkov. Ker pa bo skladiščni prostor med letom izrabilen kakih 15 do 20 krat, se predvideva 750 do 1000 vagonov letnega prometa.

S tem bo na mah rešeno vprašanje pravilne manipulacije s sadjem, krompirjem in ostalimi kmetijskimi pridelki, kakor tudi vprašanje cenenega, higijenskega in pravilnega skladiščenja vseh industrijskih in prehranskih artiklov, ki jih dovažajo trgovska podjetja.

Mnogo se je razmišljalo o lokaciji za nameravano gradnjo. Sprejeta rešitev pa po mnenju gospodarstvenikov in zainteresiranih ni najbolj posrečena.

Komisija, ki je bila izvoljena v pomoč operativnemu štabu za gradnjo skladišča, je že na svojem prvem sestanku ugotovila, da je določena lokacija le več ali manj izhod za silo.

Po mnenju te komisije bi bila najidealnejša in tudi najcenejša rešitev, če bi skladišče zgradili ob koncu že obstoječe železniške nakladalne rampe, ki je bila zgrajena v avstrijskih časih v posebne namene, ki pa v vsej svoji dolžini ni bila nikdar rabljena in tudi nikdar v te namene ne bo.

Če bi merodajne oblasti nekoliko manj togo gledale na predpise in nekoliko bolj upoštevale potrebe gospodarstva, bi se s privolitvijo na souporabo približno 15 odst. dolžine te nakladalne rampe našel izhod, ki bo vsestransko zadovoljil.

Investitorjem in s tem skupnosti pa bi bila prihranjena dobra tretjina predvidenih stroškov.

Vse pa kaže, da gornja zamisel ne bo naletela na razumevanje in da ostaneta torej le še dve izbiri. Ali zgraditi skladišče na sedaj določeni lokaciji in porabiti za nasipe in industrijski tir skoraj polovico za gradnjo določenih sredstev, ali pa postaviti skladišče v podaljšku sedanega »Kmetovalca« ob Rogozniški cesti, na praznem prostoru, kjer se v zadnjih letih ustavljajo potujoči vrtiljaki.

Če bi se sredstva, ki bi bila potrebna sicer za nasipe, porabila za smotrnejšo in najboljše možno ureditev skladišč ter za primerno fasado in ureditev okolja, bi gospodarstvo dobilo skladišča na najprikladnejšem mestu, mestu Ptuj pa stajbo, ki bi bila kljub nasprotnemu mnenju nekaterih urbanistov, mestu samemu v okras.

Morda bi vendarle kazalo, če bi se pred začetkom gradnje lokacija ponovno in vsestransko preučila.

JZ

Z občinski konference SZDL

V ORMOŽU SODELUJE VSAK DVAJSETI VOLIVEC V DRUŽBENEM UPRAVLJANJU

17. t. m. je bila v Ormožu občinska konferenca SZDL, ki ji je prisostvovalo 120 delegatov iz 36 vaških odborov. Na konferenci pred enim letom je bilo sklenjeno, da bodo organizacije povečale število članstva. V letu 1956 so vaški odbori v glavnem to nalogo opravili. Lani je bilo skupno 4525 članov, sedaj pa je to število za 9% večje. V organizacijah SZDL je sedaj 53 odstotkov volivcev.

Iz poročila sekretarja občinskega odbora SZDL je razvidno, da so se posamezne organizacije precej utrdile. Pri vseh vaških odborih je urejena kartoteka in vpeljana blagajniška knjiga. Člani so tudi bolj disciplinirani pri plačevanju članarine, ki je bila pobrana v vseh vaških odborih pred letnimi konferencami.

Nekatere vaše organizacije so bile lani zelo aktivne. Obravnavale so delo krajevnih odborov in kmetijskih združenj ter se poglobljale v gospodarska

in politična vprašanja. Na konferenci je bilo ugotovljeno, da vsak dvajseti volivec v občini aktivno sodeluje v družbenem upravljanju, najsi bo to šolski odbor, svet občinskega ljudskega odbora, krajevni odbor, samostojen zavod ali komisija.

Na konferenci so ugotovili, da so v nekaterih vaških odborih gotove pomanjkljivosti. Od 36 vaških organizacij, kolikor jih je na občinskem področju, v dveh vaških organizacijah niso izvedli letnih občnih zborov. Tema vaškima odboroma je občinski odbor SZDL posvetil posebno pažnjo, vendar tudi večkratni obisk članov občinskega odbora in članov okrajnega odbora ni premaknil stvari z mrtve točke.

V razpravi so delegati spoznili več gospodarskih in političnih vprašanj. Predlagal so, naj bi občinski odbor posvetil več pozornosti organizacijski utrditvi osnovnih organizacij, da bi naj bila redna sekretarska posvetovanja z vaškimi odbori itd. Na konferenci so tudi dopolnili občinski odbor SZDL.

Aeroklub Ptuj in njegove letošnje naloge

Ceprav je za letalce zima mrtva sezona, ta organizacija ne čaka krizem rok pomladanskih dni. Po letnem obnem zboru, ki je bil v drugi polovici novembra l. l. so se takoj začeli razni teletični tečajji za sedanjce in bodoče letalce. Tako danes samo v Ptuj uspešno napreduje šest tečajev. Dobre rezultate je tudi pričakovati od padalskega tečaja v Kidričevem. V tem tečaju se pripravljajo na padalske skoke izključno tovarniška mladina. Za uspešnejše delo naših najmlajših modelarjev, predvsem na vaških šolah in nižjih gimnazijah, pa se je pred dnevi vrnilo iz 14-dnevnega modelarskega tečaja, ki ga je priredila RMK v Ljubljani, osem učiteljev iz nižjih gimnazij, osnovnih šol in dijakov. S temi učitelji bo Aeroklub Ptuj vodil praktičen in teoretičen pouk modelarjev v devetih modelarskih centrih. V petih dneh pa so odšli na enomesečni tečaj za padalske učitelje trije najboljši padalci ptujskega Aerokluba.

Na zadnji seji UO Aerokluba Ptuj, ki je bila preteklo nede-

ljo, je med drugim bilo tudi mnogo razprave tako in s kakšnimi sredstvi naj bi naše letalstvo pričelo s poizkusnim škoplenjem vinogradov, zapraševanjem krompirja in kako bi obstoječa sredstva lahko koristili v turistične namene. V ta namen bo že tekom tega tedna prispela v Ptuj posebna komisija strokovnjakov letalskega Inštituta in zastopnikov GO LZS. Komisija ima namen preučiti možnosti in dejanska stanja na licu mesta, kjer bi se ti poizkusi predvidoma naj vršili.

O tem bomo še poročali v eni izmed prihodnjih števil našega lista.

Po sklepu zadnjega letnega obnega zbora bi se tekom prihodnje letalske sezone, zraven že obstoječih letalskih kadrov, naj izšolali še sledeči letalski kadri:

25 »A« padalcev, 10 »B«, 19 »C« in 5 »D« padalcev; 12 »B« in 12 »C« jalnih pilotov; 10 poizkusnih »Sr. C« (diplom) in 10 aeropizkusnih; 5 do 7 novih motornih pilotov z izpiti za »osnovno dovoljenje motornega pilota«. Zraven teh učencev v motor-

nem letenju bo imelo 7 starih pilotov možnost letenja za treniranje.

Če k temu številu dodamo še desetine podmačkarjev in modelarjev, nam številke kažejo, da se bo aktivno članstvo v ptujskem Aeroklubu povečalo za dobrih 200 članov.

Omembe vredna je tudi delavnost organizacije v preteklem letu, ko se je uvrstila med najboljše aeroklube v Sloveniji. Naj omenim samo, da je bilo v 24 obstoječih aeroklubih v Sloveniji tekom preteklega leta izvedenih 900 padalskih skokov, od tega pa samo v ptujskem Aeroklubu 200 skokov. V jadralsstvu je bilo izvedenih 11.000 poletov, od tega v Ptuj noka najmanj 3000. Vse priznanje je treba izreči učiteljskemu kadru, ki je skrbel zato, da skozi celoletno sezono ni prišlo niti do najmanjšega loma ali nezgodnega slučaja.

Za bodoče delo Aerokluba Ptuj je GO LZS dal v uporabo motorni letali »PO-2« in »KB-6«. Letalo »PO-2« bo zelo verjetno priletelo na letališče v Moškanjce že v prihodnjem tednu, leta-

lo »KB-6« pa najkasneje do 15. maja. Prav tako dobi Aeroklub Ptuj brezplačno jadrarno letalo »Jastreba«, ki bo prispelo skupaj z motorni letalom »PO-2«.

Ptujski letalci so se torej lotili resnih in težavnih nalog. Upajmo, da jih bodo častno izvršili.

F. Z.

VABILO

Sklicujem sejo Občinskega ljudskega odbora Ptuj za četrtek, dne 28. februarja 1957, ob 14. uri v sejni dvorani.

Predsednik OLO Ptuj: Janko Vogrinec, I. r.

Mestna komunalna ustanova v Ptuj obvešča:

1. Od 1. marca 1957 dalje bomo ob torkih, sredo in petkih poskusno podaljšali avtobusno progo od Kidričevega do Škol. 2. Od 28. febr. 1957 dalje bo kopalnice zopet odprto od četrta do sobote. 3. V službo sprejemamo šoferja-mehanika za škoplini avto, ki bo istočasno šofer pri gasilcih.

SLIKA TEDNA

Sadjarji so izrabili lepe februarске dneve

Ciper zopet pred OZN

Politični odbor Generalne skupščine OZN je pred nekaj dnevi začel ponovno razpravo o Cipru. Generalna skupščina OZN je to vprašanje obravnavala že predlanskim. Medtem je bilo tudi izven OZN že več poskusov, da bi to vprašanje uredili, vendar so bili vsi zaman. OZN bo zato sedaj ponovno skušala najti kompromisno rešitev.

Ciprsko zadevo sta tokrat spravila pred OZN dva interesenta: Grčija in Velika Britanija, vsak svedoča s svojega vidika. Medtem ko stremi Grčija s svojim predlogom po priznanju pravice samoodločbe za Ciper, je Velika Britanija predložila obdobje Grčije, ker baje ta podpira »ciprské teroriste«.

Predloga za rešitev ciprskega vprašanja si torej diametralno nasprotujeta. Kakšno stališče bo zavzel Politični odbor OZN v tem vprašanju pa bomo videli verjetno v kratkem.

Izrael se še vedno upira

V prejšnjem tednu so v OZN govorili o morebitnih sankcijah proti Izraelu, če bi ta še nadalje vztrajal pri zavlačevanju umika svojih sil z egiptovskega področja. ZDA so medtem poskušale mimo OZN posredovati pri izraelski vladi, ter so ji v ta namen nudile tudi nekatera poročila glede zaščite izraelskih interesov, da bi ta umaknil svoje čete, kakor je to sklenila Generalna skupščina OZN.

Toda Izrael se tem posredovanjem ni vdal ter še nadalje zahteva čisto določena poročila, ki jih vidi edino v prisotnosti ameriških vojnih ladij v Akabskem zalivu ter v sklenitvi miru med Izraelom in Egiptom.

Skupina afriških in azijskih držav pa medtem pripravlja v OZN osnutek nove resolucije, v kateri bo izražena zahteva po uvedbi sankcij proti Izraelu. Zdi se, da se bo sedaj tej zahtevi pridružil tudi mnogo drugih delegacij, ki so doslej čakale na rezultate ameriškega posredovanja.

Volilni boj za novega predsednika Avstrije

Dober mesec po smrti dr. Körnerja, avstrijskega zveznega predsednika se je začela država sredi hude volilne borbe za novega predsednika države.

V prvem obdobju te volilne borbe je kazalo, da se bosta avstrijski vodilni stranki, ljudska in socialistična, sporazumeli o skupnem kandidatu. Toda sporazumevanje se ni končalo s pozitivnim rezultatom. Tako sedaj vsaka stranka propagira svojega kandidata, nasprotnega pa obmetava z blatom, kar vsekakor ne prispere ugledu bodočega predstavnika države, pa naj bo izvoljen ta ali oni.

Začetek dela novega poljskega Sejma

Včeraj je začel prvič zasedati novi poljski Sejem (parlament). Za prvo zasedanje visokega poljskega doma je vladalo v državi velikansko zantmanje.

Novi Sejem je na prvi seji izvolil nove. Državni svet ter sprejel ostavko dosedanjega vlade. Izvolil je tudi novega predsednika ministrskega sveta, ki bo v dveh dneh sestavil novo vlado. Med njegove važne naloge sodi tudi izvolitev komisije, ki bo predložila spremembo poljske ustave ter komisije, ki bodo sestavile predloge za letošnji gospodarski plan in proračun.

Glede na dejstvo, da se je novi Sejm sestel pod precej spremenjenimi okoliščinami je razumljivo veliko zanimanje poljskega ljudstva za ta dogodek.

leziške trase je bila pri Svetu za urbanizem, gradbeno in komunalne zadeve OLO Ptuj ustanovljena posebna komisija, ki jo vodi tov. Ivan Rudolf. Ta komisija je 15. februarja t. l. sklicala širši sestanek, na katerem sta tov. predsednik OLO Ptuj in tov. predsteden komisije seznanila navzoče z vsemi v zvezi z gradnjo te železniške obstoječimi problemi. Komisija se je načelno izreкла in odločila podpreti z vso odločnostjo povezavo Lešja z novo progo po dolini Dravinje do Hajdine. S tem bi se namreč okrepila možnost bodoče povezave s podaljšanjem te proge skozi Ptuj in Slovenske gorice do Gornje Radgone.

J. Z.

Določevanje sladkorja v moštu

Sladkor določamo v moštu z različnimi kemičnimi in fizikalnimi metodami, posredno ali neposredno, v laboratoriju ali v praksi.

Od vseh teh možnosti so pri nas v rabi in se v praksi najbolj obnesejo:

1. Klosterneuburska tehtnica,
2. Oechselseva tehtnica,
3. Ročni refraktometer.

KLOSTERNEUBURSKA TEHTNICA kaže utežne odstotke sladkorja, ne pa gramov sladkorja v enem litru mošta.

Ker je v moštu raztopljeno poleg sladkorja še več vrst raznih ekstraktov, ki se prikazujejo na Ballingovem saharometru kakor sladkor (pri 20% sladkorja je 3% nesladkorne snovi) je razumljivo, da prikazuje klosterneuburska tehtnica, ki jo je Babo skonstruiral po saharometru (20/17) pri malo sladkih moštih več sladkorja, kot ga je v resnici, pri zelo sladkih moštih pa manj sladkorja, kot ga je v resnici.

Ker je razmerje med sladkorjem in drugimi, nesladkornimi snovmi v moštu nestalno, ne more biti Klosterneuburska tehtnica natančna, vendar za običajno rabo povsem zadostuje.

Etlini alkohol nastaja samo iz groznega in sadnega sladkorja. Sladkor izpade pri vrenju po zamotanih kemičnih procesih. Iz ene molekule sladkorja nastane dve molekuli ogljikovega dvokisa in pa dve molekuli alkohola. Ena molekula sladkorja se torej razdeli v štiri molekule.

Molekularna teža sladkorja je 180,15. Od te odpade 92,13 g na etlini alkohol in 88,02 g na ogljikov dvokis. Na 100 delov sladkorja odpade torej 51,14 delov etilnega alkohola in 48,86 delov ogljikovega dvokisa.

Ker je specifična teža alkohola 0,79, zavzame en utežni del alkohola 1,26 prostorninskih delov. Tako dobimo iz 100 g sladkorja 51,14 g alkohola, kar odgovarja 64,4 prostorninskim delom alkohola.

Iz tega izhaja praktična formula, po kateri se spremeni en utežni gram sladkorja v 0,6 prostorninskih odstotkov, ali kakor mi pravimo, maliganov alkohola.

OECHELSEVA MOST, TEHTNICA kaže specifično težo mošta in je razdeljena navadno od 10 do 130 Oechselsevih stopinj, kar v resnici predstavlja specifično težo enega litra mošta

1.050 do 1.130 gramov. Pod pojmom specifična teža razumemo težo 1 kub. cm neke tekočine ali trde snovi. Utežna enota je 1 kub. cm vode pri 4 stopinjah Celzija; teža, ki jo ima pod opisanimi pogoji voda, odgovarja specifični utežni enoti 1.

Oechselseva tehtnica je boljša in natančnejša od Klosterneuburske, dasi so tudi pri Oechselsevi tehtnici potrebni manjši popravki z ozirom na različna vinogorja in različne letnike.

Za preračunavanje Oechselsevih stopinj v Klosterneuburske stopinje in pa v alkohol se v praksi uporabljajo sledeče formule:

1. Oechselseve sladkorne stopinje se spremenijo v Klosterneuburske po formuli: Oe stopinje : 4 manj 3 dajo Klosterneuburske stopinje. Primer: 80 stop. Oe : 4 = 20 manj 3 = 17 stop. Kl.

2. Oechselseve sladkorne stopinje se spremenijo v prostorninske % alkohola, to je v maliganande po formuli: Oe stop. : 8 = Vol % alk. Primer: 80 stop. Oe : 8 = 10 Vol % alkohola ali maliganandov.

ROČNI REFRAKTOMETR po kazuje količino sladkorja na osnovi odklonskega števila. Sladkor je namreč svetlobno aktivna snov, kar pomeni, da pri svetlobi odklanja ravnino polarizacije na levo ali desno, kar zavisi od vrste sladkorja. Odklon je odvisen od tega, katera vrsta sladkorja prevladuje v moštu ali v groznih kapljicah. Grozni sladkor odklanja ravnino polarizacije na desno, sadni sladkor pa na levo. Poznamo dve vrsti refraktometrov.

Refraktometer starejšega tipa ima skalo od 0 do 30 in kaže odstotke ekstrakta v moštu. Če prebrane odklonske številke po-

množimo z 0,85, dobimo Klosterneuburske številke, če pa odklonske številke pomnožimo z 4,25, dobimo Oechselseve stopinje.

Refraktometer novejšega tipa ima že skalo urejeno po Oechselsevih stopinjah.

Ce je mošt segret preko navadne temperature, je gostota mošta manjša in tehtnica se bolj pogreze, kaže torej manj sladkorja, če pa ima mošt manjšo temperaturo, kaže tehtnica višjo gradacijo. Navadna tempera-

tura za Klosterneubursko tehtnico je 17,5 stop. C, za Oechselsevo pa 15 stop. C.

Za vsaki 2,5 stop. C višje temperature prištejemo 0,1% sladkorja, za vsake 2,5 stop. C nižje temperature odštejemo 0,1% sladkorja pri Klosterneuburski tehtnici.

Pri Oechselsevi tehtnici prištejemo za vsako stop. C iznad 15, po 0,3, za vsako stopinjo C izpod 15, pa odštejemo po 0,3 Oechselseve stopinje.

J. Z.

KZ Murefinci dobro napreduje

Članstvo Kmetijske zadruge Murefinci je v obdobju zbornice 16. t. m. odneslo precej produktivnega in zanimivega. Marsikogar je vse to prisililo k razmišljanju o našem kmetijstvu, o dvigu kmetijske proizvodnje, o družbeni pomoči v obliki nasvetov kmetijskih strokovnjakov ter o kreditih za nabavo najnujnejših kmetijskih pripomočkov, začeti pri semenju in dalje do plemenske živine.

Sigurno prodira na področju KZ Murefinci razumevanje naših kmetovalcev za prednosti združništva, o katerih sprva niso hoteli veliko slišati. KZ Murefinci se sedaj že lahko postavi s praktičnimi dokazi pravnega razumevanja članstva za širitev združne dejavnosti na njenem področju. Dve trgovini, gostilna, kino, mizarstva delavnica, kovaška delavnica, odsek za odkup živine, sadjarški odsek z drevesnico, strojni park, odsek za odkup lesa in podobno so rezultati višjih

zadružnih sredstev. S tem pa se razvoj KZ Murefinci ni končal. Radi bi še imeli pekarno, kopalnice in drugo, za kar so dali pobudo člani in kar narekuje nadaljnji gospodarski razvoj.

Na zboru smo z veseljem poslušali podpredsednika OZZ tov. Ivana Vobiča, ki je diskutiral o letošnjih perspektivah našega kmetijstva ter tov. Naceta Voljca, predsednika okrajnega odbora SZDL, ki je navzoče seznanil s politično situacijo v svetu. Prav zanimivo so bile tudi razprave članov KZ, ki so poudarili, da bomo morali v bodoče še več misliti na mladino in njeno življenje v novih ekonomskih pogojih našega časa, da se bo z večjim veseljem in zanimanjem lotevala dela v kmetijstvu in da bo dosegla uspehe, ki bodo dostojni vseh naporov naše družbe za napredek kmetijstva.

Na zboru mi je vseugajalo, le na koncu zbora se mi je zameril film, ki ni bil najbolj pripraven za tako priložnost in mislim, da bo prav, če bomo vsaj na prihodnjem občnem zboru gledali film, ki bo nekoliko bližji našemu delu in življenju. KS.

Tudi v občini Cirkovci postaja živahnejše

V občini Cirkovci se je lani povečalo število članstva SZDL za 22,5 odst., kar potrjuje med drugim, da so postali odbor organizacij aktivnejši in tudi občutljivejši za politične, gospodarske in kulturnoprosvedne ter ostale probleme na področju občine Cirkovci in jih tudi pogostejše obravnavajo na sejah ter sestankih. Povsod se sicer ni tako, pač pa vse kaže, da se stanje organizacij povsod popravi. Od dela zglednejših organizacij se bodo tudi ostale nekaj naučile.

Na občinski konferenci SZDL v Cirkovcih 17. febr. 1957 smo domaći delegati pa tudi gostje, Nace Voljč in poslanec tov. Janez Petrovič z veseljem ugotovili, da naše konference niso več tako dolgočasne kot so bile včasih, ko je govorilo par funkcionarjev množico navzočih pa je molčala, ampak je prav živahna. Ljudje ne razpravljajo več javno svojih težav in neprijetnosti, temveč se lotevajo skupnih vprašanj svoje občine ali vasi. Zanimajo jih, koliko družbenih sredstev je bilo zbranih na ta ali drug način in kako so bila ta družbena sredstva razdeljena in porabljena. Zanimajo se za občinski proračun, za gospodarski račun kmetijske zadruge, kako bodo olupili vasi, popravili ceste, ustanovili trgovine in druge obrate itd. Vedeti hočejo, kaj dela svet za gospodarstvo, za zdravstvo, kulturo in prosveto in ostali sveti ter komisije.

V letošnjem letu bo tudi na področju občine Cirkovci prav živahno na sestankih SZDL in sejah odborov organizacij. Družbeni plan občine Cirkovci bo predmet občinskih javnih razprav in ob teh se bo najbolj videlo, kje so odbori organizacij tako poučeni o vsem kot so čla-

ni, ki zasledujejo časopise, radijska poročila in javne razprave po vaseh in drugod.

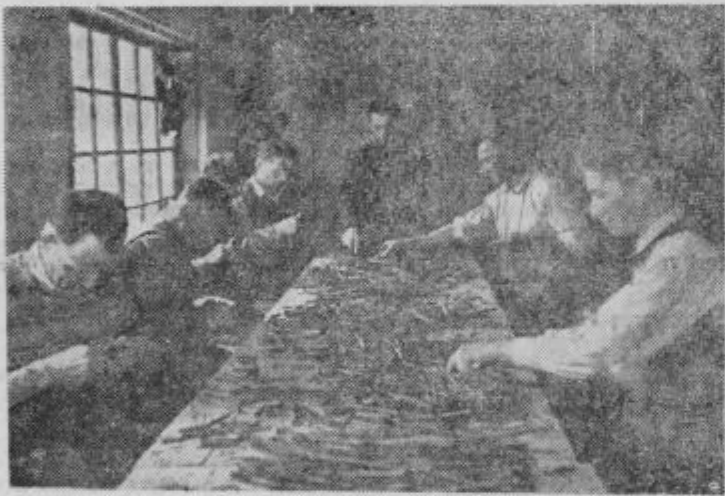
BOJ SUŠMARJEM

Pred nekaj dnevi so imeli ormoški obrtniki sestanek, ki mu je prisostvoval tudi predsednik občinskega ljudskega odbora. Ko so obravnavali različne obrtniške zadeve, so zahtevali poostreženo kontrolo nad sušmarji. Ugotovili so, da ima obrtno dovoljenje na občinskem področju samo ena šivilja, da pa na drugi strani ni mogoče, da bi lahko ona sama izvrševala usluge svoje stroke za 1600 prebivalcev, kolikor jih občina šteje. Pri občinskem ljudskem odboru je registriranih nad 30 obrtnikov, ki opravljajo obrtna dela brez tozadnega dovoljenja. Finančni organi občine so v letu 1956 predpisali vsem sušmarjem davke. Razumljivo je, da so se pozneje sušmarji začeli upravičeno vpraševati, kako je mogoče, da so jim predpisali davke, pozneje pa so bili kot sušmarji kaznovani. To vsekakor ni bilo pravilno. Sušmarji so namreč s tem dobili nekako legitimacijo za izvrševanje obrtnih uslug.

V letu 1956 je bilo prijavičenih sodniku za prekrške 37 sušmarjev. Kazen je vplivala samo na tiste, ki so bili kaznovani, mnogo jih pa je še, ki delajo dalje.

Zato so obrtniki predlagali občinskemu ljudskemu odboru, da v bodoče poostri kontrolo nad neregistriranimi obrtniki, sodniku za prekrške pa, da najstrožje kaznuje in v skrajnem primeru odredi tudi odvzem strojev in orodja.

Ostalo je nerazjasnjeno vprašanje, kdo naj prijavi sušmarje. Seveda so poleg organov finančne službe za to poklicani obrtniki sami, ker se bo njihov dohodek zelo povečal, če uslug ne bodo izvrševali obrtniki, ki za to nimajo dovoljenja. ZM

Jursinske trsne cepilce čaka zopet veliko dela

Uso previdnost pri setvi pivovarskega ječmena

Inž. Egon Zorec

Za pridelovanje pivovarskega ječmena je važno zbirno podnebje in pogledu vlage in toplote. Prevelika vlaga ali suša mu ne prija, zlasti ne v času zorenja. Suša povzroči kleno zrno z debelimi plevami. Vlaga in mraz mu najbolj škodita v mladosti. Pivovarskemu ječmenu ne prija od aprila naprej, ko je zrastle, noben dež. Zadostuje

mu zimska vlaga. V maju, juniju lahko dežuje, ker mu ne škoduje, niti ob cvetju, samo ne sme biti prehladno in prevlažno. Pred zorenjem pa zahteva sonca, vendar ne presuhega vremena. Če je poletje presuho ali prevlažno, ne bomo dobili dobrega pivovarskega ječmena.

Pivovarski ječmen je glede zemlje zelo izbirljiv. Zahteva humozno ilovnato zemljo, ki vsebuje dovolj apna. Lahka zemlja ni zanj, tudi ilovica ne, ker je premočna in ima ječmen preveč beljakovin. Pivovarski ječmen mora imeti čim manj beljakovin. Če ima slad preveč beljakovin, se glave kvasovke prebujno razvijajo, pivo ima več alkohola in manj ekstrakta, slabo se čisti, slabo drži in okus se kvari.

Pivovarski ječmen mora biti lep bel ali temno rumen. Rdeča ali rjava barva je znamenje, da je bil slabo skladiščen. Zrno se mora nekoliko svetiti, seme mora dišati po slani. Ne sme imeti nobenih izrastkov. Mora biti čist, ne sme imeti razklanih ali obtočenih zrn.

Pivovarskemu ječmenu ne sme biti preveč zagnjeno, mora pa biti zemlja v najboljšem fizikalnem in kemijskem stanju. Najboljša predhodnica je sladkorna pesa, slabši predhodnik je krompir, ker ne izkoristi tako dobro gnojna kot sladkorna pesa. Za pivovarski ječmen ne smemo trositi obenem preveč lahko topljivih dušičnih gnojil. Najboljši pivovarski ječmen žanje mo po pesi, ki je bila z gnojem gnojena, in tudi ni potrebno nobeno dodatno gnojenje z dušikom. Za pivovarski ječmen je najprimernejše dušično gnojilo amonsulfat, ker deluje počasneje kot soliter, ki ječmen zelo močno požene na rast. 80 do 100 kg solitra po ha zadostuje. Hkrati pa trosimo še kalijevo sol; gnoj in podor pa za pivovarski ječmen ne prideta v poštev. Ta kultura rabi zelo dosti kalija, ki povečuje pridelek in izboljšuje kakovost. Zrnje je po obilnem gnojenju s kalijem svetlejšje barve. Kalij ječmen krepi, da ne poleže. Pravilno je gnojiti tudi s fosforom, ker se ječmen ne more oskrbeti s fosforom kisline iz zemlje. Doda je 200 do 300 kg po ha, in to superfosfata. Tomaževa žindra prepočasno deluje.

Za pivovarski ječmen mora biti zemlja posebno skrbno pripravljena in v jeseni preorana. Spomladi rabimo le vlačo in pa brano. Ječmen ne sme biti preredito sejan, ker takrat trpi kvaliteta. Manj od 120 kg na ha ne smemo sejati. Širina vrst 10 do 12 cm. Pivovarskega ječmena sploh ne sejemo z roko. Globina setve 2 do 5 cm.

Po večini ga sejemo v marcu. Bolje je, da ga sejemo pred ovsmom.

Za časa razrasti ga je treba opleti. Ponekod ga tudi okopajo. S tem se uniči zel, ohrani voda v zemlji in zemlja zrači.

Najbolje ga je požeti, ko je popolnoma zrel. Tedaj je njegovo zrno najbolj razvito in nima dosti vlage, tako da ga ni treba sušiti na njivi, temveč ga takoj povežemo in odpeljemo domov. Doma ga pustimo 4 do 6 tednov. Če je vlažen, ga takoj omlatimo in potem v tanki plast nasujemo v žitnico. Pridelek je od 10 do 15 m²/q po ha. Od sort so poznane »Hana« ječmen in pa »Imperial«. Hanški dobro prenese sušo, želi pa dobro zemljo. Ina tanko slamo in laže polega. Sorta »Imperial« ima tršo slamo in je odpornejši, vendar mu je donos nižji.

Setev te kulture se predvideva tudi v našem okraju. Biti pa bomo morali zelo previdni ter se trezno odločiti, kje naj bodo setvena področja, da bi dal zadovoljiv pridelek.

V SREDO, 20. II. 1957 (ZA LI-TER, KILOGRAM ALI KOS):

Cebula 80—100, česen 120, luženi fižol 40—60, hren 100, peteršilj 60, krompir 12—13, rdeča pesa 30, redkev 25, por 50, solata endivija 100, rdeče zelje 25, zelje v glavah 25, zelena 60, korjenček 40—50, ohrovt 30, koruza 35, pšenica 30, oves 30, proso 30, ajdova moka 60, koruzni zdrob 60, ajdova kaša 120—130, proso-va kaša 80—90, surovo maslo 500, zaseka 300, mleko 30, smetana 140—150, sir 40—80, kokoši 400—500, piščanci 300—600, purani 800—1400, jabolka 25—30, jaja 8, regrat 100, motovilec 280, ječmenova kaša 80, domači kis 25.

KUPUJTE SREČKE

JUGOSLOVANSKE

LOTERIJE V PTUJU!

Iz prakse Gospodarskega sodišča

V MARIBORU V 3 LETIH SE JE ZAGovarjalo PRED OKROŽNIM GOSPODARSKIM SODIŠČEM V MARIBORU 665 GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ IN 951 ODGOVORNIH USLUŽBENCEV

Zaradi zaščite gospodarskega sistema so pred tremi leti uvedli kaznovanje gospodarskih organizacij in odgovornih uslužbencev, ki kršijo gospodarske uredbe. Za odkrivanje takih kršilcev so v prvi vrsti pristojne razne inšpekcije, za pregon javni tožilec, za sojenje pa gospodarska sodišča.

V uredbi o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij (Ur. l. FLRJ štev. 51/53), kjer so splošni predpisi za preganjanje in kaznovanje kršilcev, ki store gospodarski prestopki, kot tudi v kasnejših gospodarskih uredbah so za gospodarske organizacije in odgovorne osebe zagrožene le denarne kazni. Kot kazenski ukrep pa uredba predvideva odvzem premoženjske koristi, katero si je gospodarska organizacija pridobila z gospodarskim prestopkom.

* Statistični podatki kažejo, da je v treh letih bilo na zahtojni klopi pred Okrožnim gospodarskim sodiščem v Mariboru 665 gospodarskih organizacij in 951 odgovornih oseb. Skupna vsota denarnih kazni znaša nekaj čez 22 milijonov, odvzeta premoženjska korist pa skoraj 8 milijonov.

Praksa je pokazala, da kaznovanje zaradi gospodarskih prestopkov v glavnem daje dobre rezultate. Večina obtoženih pravnih in fizičnih oseb se odločno brani pred gospodarskim sodiščem in uporablja zoper izrečene kazni vsa razpoložljiva pravna sredstva. To pomeni, da obdolženim osebam ni vseeno, ali bodo oproščene ali kaznovane. Zlasti se boljše kazni za to, ker jih le te postavljajo v slabši položaj pri njihovem poslovanju. Je pa tudi nekaj gospodarskih organizacij, zlasti odgovornih oseb, ki jim z dosedanjimi vrstami kazni ni mo-

goče priti prav do živega.

* Često se dogaja, da se že kaznuvane osebe ponovno znajdejo pred sodiščem, ker so se jim po njihovih računih ponovni gospodarski prestopki še vedno izplačali. Zato je bilo potrebno uvesti nove vrste kazenskih ukrepov.

Novelirana uredba o trgovanju in o trgovskih podjetjih in trgovinah pooblašča Okrožno gospodarsko sodišče, da lahko poleg denarne kazni odredi tudi prenehanje tiste gospodarske organizacije, ki je bila že kaznovana zaradi gospodarskih prestopkov (iz čl. 91 in 92 te uredbe) in ki je ponovno storila prestopke iz teh členov, hkrati pa tudi povzročila posebno težke posledice.

* Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o gospodarjenju z osnovnimi sredstvi gospodarskih organizacij pa uvaja nove kazenske ukrepe zoper odgovorne osebe v gospodarskih organizacijah. Po tej uredbi sme gospodarsko sodišče odgovorni osebi izreči prepoved opravljanja dolžnosti direktorja, komercialnega direktorja, šefa knjigovodstva, knjigovodje, poslovodje, upravnika zadruge ali kakšne druge dolžnosti na vodilnem položaju. In to v primeru, če gre za kdaj prej zaradi gospodarskega prestopka obsojeno odgovorno osebo, o kateri je sodišče prepričano, da je nagnjena k gospodarskim prestopkom ali pa je drugič storila dejanja hujske narave.

OBVESTILO

»HIDROMONTAŽE«

»Obveščamo vse kupce HIMO hladilnikov, ki dokažejo, da jim »Hidromontaža« do danes ni brezplačno popravila na reklamacijo HIMO hladilnika, oziroma, da jim je popravilo odklonilo, da jim bomo izplačali v gotovini

10.000 DINARJEV

»Hidromontaža« Maribor napreča obenem vse strokovnjake, ki so ugotovili, da ima HIMO absorberji hladilnik slabše hlajenje kot katerikoli drugi jugoslovanski hladilnik, da ji obrazlože njihov način merjenja hlajenja. V primeru, da bo predlagani način pokazal boljše rezultate kot jih pozna Hidromontaža, je tovarna pripravljena patentirati te izsledke na lastne stroške.

»Hidromontaža« Maribor

Načelnik Odd. za gosp. in kem. zadeve
Frdo Klančnik

KULTURA in PROSVETA

Andrej Kovač, bibliotekar:

Ptuj in okolica v pesmi in povesti

(Nadaljevanje)

Slika predmarčnega Ptuja v dobi bidermajerjevega oživlja pred nami Franc Matzka s psevdonomim Kurt Hildebrand, in sicer v romanu »Waldmüller prekine svoje potovanje«. To je filistrska meščanska doba v letih 1815 do 1848, ki jo je prikazala za Ptuj že obravnavana Ana Witfla v dveh svojih romanih. Matzka se je rodil leta 1896 v Amfelsu na Štajerskem in je poznan kot pripovednik ter dramatik. Nastopil je tudi kot gledališki igralec v Mariboru, Ljubljani, Trstu in drugod. Njegovo zanimivo delo o predmarčnem Ptujju je izšlo v Gruziji leta 1944. Waldmüller, naslovna oseba tega romana, je bil slikar in profesor na dunajski akademiji in živel od 1793 do 1865. Njegove umetnine kažejo na dobrega opazovalca narave, znani so zlasti njegovi motivi iz Dunajskega gozda. Posrečene so tudi njegove slike meščanskih krogov iz predmarčne dobe.

Slikar Ferdinand je že v Mariboru spremenil smer svojega potovanja ter kot »samotni jezdec« prišel v Ptuj, kraj svojih mladostnih doživetij. Ustavil se je pri mestnem stolpu, v katerega so bili že takrat vzdani rimski spomeniki, ki so jih posvetili Jupitru in Serapisu veterani in beneficiarji (cestni stražarji). Serapis je bilo rimsko ime za egiptovskega boga Ozirisa, ki je bil sprva sončni bog, pozneje pa vladar umrlih. Vsi ti posvetitelji so uživali v vinomno blagoslovljenem provincialnem mestu svoj vever življenjski večeri.

Pred leti je slikar spoznal v ptujskem gledališču konteso Amelijo s Turnišča. Na neki dobrodušni pr...rist Invalidskem...Ptujju. Na tem koncertu je nastopala kot pevka njegova takratna žena Katarina. Toda usoda je hotela, da sta se kasneje z ženo ločila. Amelijina slika pa je takrat vodila umetniško roko pri njegovih ustvarjalnih delih. Danes pa jo je zopet srečal pred gledališčem kot zrelo, dražestno žensko... Povabila ga je na Turnišče (»Turnau«), čemur se je slikar rad odzval. In kočija je držala po Cerkenji ulici (danes Murkova), preko Florijanskega trga, Minoritskega trga, kjer so pred cerkvijo že odvele akacije... Voz je pustil za seboj okrogli obrambni stolp ob Dravi, pri mitnici na mostu pa gospodskemu vožlji ni bilo treba ničesar plačati. Tam na lesnem trgu (danes Hrvatski trg) pa so splavarji odlagali les iz pohorskih gozdov...

Dvesto jih je odšlo, ker ni bilo prostora

Lepa, sončna, rekel bi, predpomladna nedelja, nas je pozdravila, ko smo obiskali 10. februarja v Cirkulanih knjižni razstavo, združeno s Prešernovo proslavo.

V prenovljenem šolskem poslopju, kjer sta osnovna šola in nižja gimnazija, je bila v eni od učilnic lepa, prisrčna akademija. Vrstili so se govori, deklamacije, recitacije in petje. Program je bil skrbno pripravljen, lepa naša slovenska beseda, ki jo je zbrano občinstvo poslušalo iz odlokov Trubarja, Prešerna in Cankarja, je zajela srca haloških ljudi s toplim čustvovanjem. Po proslavi so si ljudje ogledali še smotno urejeno knjižno razstavo. Knjige za razstavo so vzeli deloma iz domače ljudske knjižnice, v glavnem pa jih je posodila Studijska knjižnica v Ptujju. Natančneje so si razstavo ogledali drugi dan šolarji in dijaki pod vodstvom svojih učiteljev.

Gostje, ki so si ogledali to kulturno prireditev, so se čudili, kako je mogla sprejeti srednje velika učilnica blizu 400 ljudi. Ljudje so se stiskali v razredu in še na hodniku. Okrog 200 jih je moralo oditi, ker ni bilo prostora. Zanimivo je tudi dejstvo, da se pred kratkim na podobne prireditve ni bilo moglo privabiti ljudi. Danes so se razmere temeljito spremenile. Zvedeli smo tudi, da obiskuje na primer roditeljske sestanke

Dospeli so do Turniške graščine, pred katero je pozdravljaj vodomet. Tloris gradu z obema, z arkadami okrašenima kriloma je imel obliko črke H. Če zasledujemo zgodovino te graščine, vidimo, da je Turnišče sprva spadalo ptujskim gospo-

Samotni jezdec v Ptujju

dom kot kastelanom salzburških nadškofov, in sicer do leta 1438, ko je ta ptujška plemiška rodbina izumrla v moškem kolenu. V letu 1489 so gospodarili na Turnišču Madžari, do leta 1592 pa je bil grad v rosi družine Szekely, ki so imeli svojo postojanko tudi v Ormožu. Sredi 17. stoletja srečamo na Turnišču kot gospodarja Herbersteina. Ime graščine ne izvira od katerega rodu »Thurn«, temveč verjetno od starega stolpa ali pa ima morda svoje ime po kakih rimskih ostankih. Herbersteinom je sledila še dolga vrsta lastnikov. V času našega romana je bil tu grof Schönfeld in to od 1826 do 1851. Ta je bil kupil turniško posest od verskega sklada, kamor je spadalo posestvo po razpustitvi cister-

vedno po 300 ljudi in še več. Vsa čast upravitelju in učitelstvu, zlasti tov. V. Breškovi in Korenjaku, priznanje pa tudi še nekaterim dijakinjam in študentom (tov. Petrovičev, Zupanovi in Gnilšku), tamošnjim domačinom, ki požrtvovalno pomagajo pri kulturnem delu. K lepi izvedbi kulturne proslave je pripomoglo vse zavedno ljudstvo iz Cirkulan in okoliških krajev, ki vedno bolj ceni pomen izobrazbe.

V Cirkulanih je v prejšnjem stoletju živel znameniti domoljub Božidar Raič (1827-1886). Bil je neizprosni bорец proti ptujskemu nemstvu in nemčurstvu in gromoviti govornik na ljudskih taborih. V bližnjem Gruškovju pa je bil l. 1787 rojen učen mož Ivan Smigoc, ki je spisal slovensko slovnico.

Kulturno tradicijo teh ljudi prejšnjega stoletja uspešno nadaljujejo današnji cirkulanski prosvetni delavci. Delajo v težavnih razmerah in se bore brez izdatne pomoči od drugod. Navezani večidel sami nase, rešujejo probleme, ki so življenjske, ga pomena za kulturo in prosveto v teh krajih. Med te probleme spada v prvi vrsti dograditev prosvetnega doma (samo temelji so sezidani). Zelim, da bodo skupno s tamošnjim ljudstvom v doglednem času uresničili svoje načrte.

V. K.

cijanskega samostana iz Neuburga na Zg. Štajerskem. Ti redovniki so bili tu gospodarji v letih 1769 do 1787.

Slikar, kakor tudi oba turniška gosta zdravnik Carus in botanik Unger, se niso mogli dovolj načuditi lepi legi gradu, kajti »Ptujsko polje leži kot pisana preproga, obdana na jugu od haloških gričev, katerih polja nosijo njive, vinograde in gozdove. Ob robu vinogradov se dvigujejo domači kostanji s širokimi krošnjami. Med trsti pa te pozdravlja zdaj tu zdaj tam breskev ali marelica z rožnatimi ali pa rumenimi, žametno mehikimi listi.« Prav v ozadju pa te pozdravlja ploščata kopa Donauške gore in Macelj. Kakor da leč sega oko, je ta dežela okrog Ptujja »en sam rodovitni vrt«.

Vso omenjeno turniško družino srečamo nekega dne na Rokovem hribčku, kjer je slikar Ferdinand Waldmüller slikal

bilo opaziti gotovo natančnost v konturah. Vse je bilo izdelano z neko posebno ljubeznijo in resničnostjo.

Zdravnik Carus pa je imel posebno srečo in odkril relief perzijskega božanstva svetlobe Mithra. Kakor znano, je bil tu v bližini rimski svetilniški okoliš, saj so arheologi odkrili na spodnji hajdinski terasi dva mitreja, na Gor. Bregu pa tretji mitrej. Ta kult so bržkone v 2. stoletju n. e. uvedli v Poetivionu carinski sužnji-uslužbeni. To verstvo, ki je doma z Orienta, je učilo, da so iz trupa bivola, ki ga je zakljal Mithra, nastale rastline in vsa živa bitja, med njimi tudi človek.

V torek, dne 19. februarja, je predaval v dvorani Okr. komiteja ZKS v Ptujju, v okviru Ljudske univerze — tov. Jaro Dolar, ravnatelj gledališča v Mariboru.

Tov. Jaro Dolar je znan kot odličen predavatelj, saj ga odlikuje obširno filozofsko znanje in pa govorniške sposobnosti. Predavanja se je udeležilo nad 200 poslušalcev, kar pomeni, da je obravnavana tema predmet zanimanja in jo je LU v Ptujju dobro izbrala.

Predavatelj seveda ni mogel v dveh urah podrobno obravnavati vprašanja krščanstva, kot eno izmed svetovnih verstev, naznačil pa je pot, ki ga je prehodilo od preganjanje religije v 1. in 2. stoletju preko 3. stoletja, ko je njegova moč tako narasla, da je postala državna vera, ki je nato v srednjem veku dosegla svoj višek, ko je papež kot vrhovni poglavar katoliške cerkve odločal v političnih vprašanjih držav.

Uvodoma je predavatelj omenil komponente, ki so vodile k zmagi krščanske religije. Ena izmed najvažnejših je gotovo mogočen, a vendar neuspeh Spartakov upor rimskih sužnjev, ki jim je vzel edino upanje, da si na zemlji priborijo boljše življenje. Krščanstvo je dajalo sužnjem zavest kratkotrajnosti zemeljskega življenja in upanje v lepše življenje po smrti. Tov.

objekte, je napad na nemški tank. Na odprtem polju, nedaleč od železniške postaje Moškanjci, so komandir 14. TV postaje »Vitez«, sanitetni referent Marjan in politdelegat »Janko« ter kurir »Mate« nekega večera, spomlad 1945, opazili nemški tank. Previdno so se mu približali in spoznali, da ni zastražen, Marjan in Mato sta takoj zlezla v tank in začela razdirati in uničevati motorjeve naprave. Ko sta ga temeljito onesposobila za rabo, sta pobrala v tanku municijo za mitraljez, ročne bombe, dva »panzerfausta«, več plinskih mask, nahrbtnikov in drugo opremo. Vse to so kurirji odnesli, da bi z orožjem in bojno opremo obogatili svojo postajo.

Zal pa so naleteli kurirji ob povratku na nemške vojake — tankiste, ki so nesli bencin, po katerega so šli v bencinsko skladišče, v jama blizu železniške postaje v Moškanjcih, ki je bila od tanka oddaljena dobra 2 km.

Nekako 50 m od Nemcev je komandir ustrelil z mitraljezom proti njim. Nemci so oddali signalni znak. Pri bencinskem skladišču so stražarji izstrelili svetilne rakete, ki so razsvetlile prostor daleč naokoli.

Kurirji so bili v nevarnosti. Plaziti so se začeli po tleh, da bi jih sovražnik ne opazil. Zelo težko so se prebijali naprej, ker so morali v hribe, saj je bilo v vaseh polno nemškega vojaštva. Prešli so morali tudi pot, katera je šla kakšnih sto metrov vstran od topovskih položajev, ki so bili na obronku vasi Mezgovci. Tam so Nemci vkopali tri tope.

Na pesniškem mostu je bila straža, ki so se ji tudi morali izogniti, zato so brodili do pasu čez vodo. Največjo nevarnost so pustili za seboj, tudi novih izne-

Sindikata trg. delavcev tekstilne in živilske stroke v Ptujju prireja 9. marca 1957

III. TRGOVSKI PLES

ob 20. uri v Kridričevem. — Igra zabavni orkester »Vitek« iz Maribora, sod eluje humorist Božo Podkrajšek. — Vabljeni!

Predavanja o razvoju krščanske religije in cerkve

Jaro Dolar se je izognil kritičnemu vrednotenju katoliške cerkve skozi stoletja, pač pa je načel marsikatero vprašanje katoliškega verstva. Omenil je dogmatično, slepo verovanje v verske nauke, nato vprašanje svetega pisma, dalje elementa krščanske religije, ki so v mnogočem povzeti iz drugih verstev, kakor je pojem mesije — odrešenika, kar se pojavlja v budizmu, islamizmu in mitraizmu ter cionizmu.

Ob obravnavanju vprašanja svetega pisma je predavatelj postavil paralelo z verstvi, ki sloniijo kot dogmatična verstva na pisanih izročilih, kakor je primer židovske vere, krščanstva in mohamedanstva.

Pisana verska izročila se v sedanjem času znanstveno motrijo, kakor vsi drugi zgodovinski pisani dokumenti v primerjavi z različnimi drugimi zgodovinskimi viri. Tako je sodobna zgodovinska znanost ovrgla že marsikatero trditev starih zgodovinarjev ob primerjavi zgodovinskih virov. Tudi sveto pismo ima veliko mest, ki so zgodovinsko zmotna. Eden izmed takih primerov je ta, da so evangelisti postavili Kajfovo življenje v obdobje Kristusove smrti, čeprav je bil že več let mrt. Nekateri sodobni zgodovinarji pa celo oporekajo Kristusa kot zgodovinsko osebo, kar pa še znanstveno ni potrjeno.

Vprašanje religij je danes vsestransko obravnavano v številnih znanstvenih knjigah, na podlagi razvoja zgodovinske znanosti in prirodoslovnih ved, ki so odkrile mnoge nekdane skrivnosti v svetu, katere so ljudje gledali kot božje čudo; tako električne pojave, gibanje naše zemlje v svetovju, nastanek toče, sušnih let, boleznih in podobno.

Od knjig, ki jih nudi Studijska knjižnica v Ptujju kot dopolnilo predavanju tov. Dolarja, priporočamo kot čtivo:

1. J. Marx: Lehrbuch der Kirchengeschichte, Trier 1913;
2. Lenin: Socializem in religija, (Mala knjižnica marksizma in leninizma 1949.);
3. Charles Hainchein: Izvor religije (Cankarjeva založba v Ljubljani 1952);
4. Karel Kautsky: Izvor krščanstva (Cankarjeva založba, Ljubljana 1953);
5. France Barbieri: Crna internacionala (Ljubljana 1956).

R. V.

ROJSTVA

Rojstva: Grandušek Roza, Placar 61, je rodila Nado in Ivana; Čuš Neža, Ptuj, Zadrugi trg 9 — Vladimirja; Kramberger Ana, Grajana 96 — Ireno; Pilinger Marija, Markovci 73 — Branka; Fajdiga Roza, Hojčdose 22 — Mileno; Bombek Terezija, Strežetina 14 — Jelko; Gril Angela, Dornava 33 — Draga; Novak Marija, Podlehnik 40 — Jožefa; Ferik Marija, Starše 1 — Jadranko; Ovčar Eva, Gruškovje 91 — Danico; Ferenc Marija, Kidričevo 26 — Darjo; Cvetko Terezija, Podvinci 52 — Kristino; Stražela Veronika, Borovci 29 — Ivanko; Bratovčak Barbara, Jarki 37 — Jožefa; Pihlar Slavica, Cerovec 45 — Zlatko.

POROKE

Poroke: Kolarič Franc, Ptuj in Merc Marija, Ptuj.

SMRTI

Smrti: Satler Ivana, Rabelčja vas 14, Ptuj, roj. 1878 + 13. II. 1957; Vimer Uršula, Ptuj, Masarykova 3, roj. 1896 + 13. II. 1957.

oz. članka tov. Edvarda Kardeja, Svetožarja Vukmanoviča in Staneta Kavčiča. Kaj vpliva na produktivnost v tekstilni industriji (dr. Jerovec), — M. K.: Informativni seminar personalne službe, — Anton Lebar: Razporednica o neizdatih, — prof. Battistin: Ščitniki za varjenje, — Bibliografija, — ing. Gostiša Boris: Prirodni brusi in umetni brusilni koloti, (nadaljevanje) itd.

MLADINSKI KONCERT

V torek, 26. februarja bo priredilo Društvo prijateljev mladine v kinodvorani v Titovem domu mladinski koncert. Sodelujejo gojenci in pevski zbor Glasbene šole Ptuj, harmonikarska šola in tamburški vajenski šole.

Obiščite to prireditev! Vstopnina za mladino 10 din, za odrasle 20 din. ODBOR

Iz naših mest, trgov in vasi

Vaški odbor SZDL v Markovcih je organiziral v okviru ljudske univerze zdravstvena predavanja.

Izobrazba ljudstva v Markovcih

davanja. Pri tem delu mu nudi moralno in materialno pomoč Občinski odbor SZDL Ptuj. Od Centralnega higienskega zavoda v Ljubljani pa dobiva filme zdravstvene vsebine, s katerimi ponazarja izvajanja predavateljev.

V petek, dne 8. februarja 1957, je predaval dr. Havliček, zdravnik ptujске bolnišnice, o raku. Poljudno znanstveno je obrazložil znake, razvoj in zdravljenje bolezni. Govoril je tudi o transfuziji krvi in o njenem velikem pomenu za reševanje človeških življenj. Njegova izvajanja so podkrepili zvočni filmi: Rak, bolezen XX. stoletja; Da ne bo prepozno (rak na dojki) in Transfuzija krvi. Uspeh predavanja in predvajanja filmov je bilo navdušenje prisotnih. Pri izvedbi tozadavne akcije SZDL Markovci se je samo v vasi Markovci prijavilo za krvodajalce 48 oseb.

V četrtek, dne 14. februarja 1957, smo predvajali filme o ne- in prehrani dojenčkov. Tov. Danica Rakusa, uslužbenka OLO Ptuj, je na prav lep, prijeten in razumljiv način obrazložila vsebino filmov in kot zdravstvena delavka dodala še marsikaj zanimivega in poučnega iz svojih izkušenj. Bil je prijeten večer, posvetovalni zdravstveni prosvetni mladim in bodočim mater, ki so bile prisotne v prav lepem številu. Razveseljivo je tudi dejstvo, da so bile navzoče tudi

kovcih ima namreč v načrtu izvedbo še naslednjih zdravstvenih predavanj:

mlečnice, ki so v minulih letih absolvirale tečaje RK. Upamo, da se bo ljudstvo tudi v bodoče odzvalo v prav tako velikem številu kot doslej. SZDL v Markovcih ima namreč v načrtu izvedbo še naslednjih zdravstvenih predavanj:

HUM PRI ORMOŽU

Kmetijska gospodarska nadaljevalna šola na Humu pri Ormožu je s pomočjo Obč. LO Ormož organizirala trimesečni kuharski tečaj za kmečke dekleta iz vasi Hum, Frankovci, Loperšice in Salovci, Obč. LO je pomagala z denarnimi sredstvi, v glavnem pa so vse izdatke tečaja krile tečajnice same.

Voditeljica in predavateljica je tov. Pišek Mimica, kateri gre glavna zasluga, da se je tečaj osnoval. Tečajnice je 20 in so razdeljene v dve skupini. Tečaj je tedensko trikrat. Te dni so tečajnice priredile večerje za svoje starše in sorodnike ter predstavnike oblasti in pokazale, kaj se učijo. Večerje se je poleg predstavnikov občine Ormož udeležil tudi tov. Voljč, sekretar ZKS okraja Ptuj, ki je pohvalil organizacijo in pridnost tečajnic ter njihovo pripravljenost do izobrazbe.

V JURŠINCIH

V začetku tega meseca se je začel na Gomli pri Juršincih gospodinjstvi tečaj za dekleta iz okolice Juršinc, ki ga je organizirala KZ Juršinci s pomočjo OZZ v Ptuj in političnih organizacij.

Tečaj je pri tov. Angelet Kavčič, ki tečaj tudi vodi. Mnogo je pripomogla k uspehu tečaja bolnišniška sestra tov. Frida Glaser, ki je predavala o higieni in zdravstvu na splošno.

Tečaj bo končan 24. t. m., ko bo razstava jestvin. Zaključka se bodo udeležile tudi mamice tečajnic, ki bodo lahko poskusile in ocenile uspeh svojih naslednic — bodočih gospodinj.

V Juršincih so pred kratkim zaključili tečaj Rdečega križa za dekleta, ki ga je vodila tov. Frida Glaser, pomagala pa ji je tudi učiteljstvo. Tudi ta tečaj se je z uspehom končal.

Kmetijsko-gospodarska šola v Juršincih, ki jo vodi upravitelj šole tov. Kovačič Franc s pomočjo kmetijskih strokovnjakov, je uspešno med mladino zbudila mnogo več zanimanja za kmetijstvo, kakor ga je mladina kazala doslej.

Dne 28. februarja 1957, ob 19. uri: Varuj se elektrike; Nesreča v rudniku; Dogodilo se je v ponedeljek. Predaval bo obratovodja Elektroobrata Ptuj, tovariš Horvat.

Dne 7. marca 1957, ob 19. uri: Tifus; Ehinokokoza; Vranični prisad; Zdravstvena postaja v podjetju. Predaval bo zdravnik iz Ptuja.

K. L.

Tečaj na Humu

Vesel pustni tacek v Ptuj

DPD Svoboda Ptuj je uvrstila pustno povorko v svoj tradicionalni običaj.

VABILO

Društvo prijateljev mladine Ptuj priredi dne 3. marca 1957

OTROŠKO MAŠKARADO

v prostorih Narodnega doma v Ptuj. Začetek ob 14. uri, in sli-

cer za predšolsko in osnovnošolsko mladino; od 17. do 19. ure za gimnazijsko mladino. Vstopnina za maske 10 din, za otroške nemaskirane 20 din, za odrasle 30 din.

Maske zaželjene. Igrali bodo veseli godci. Okusne jestvine in pijače po zmernih cenah.

Mamice, pripeljte svoje malčke na veselo rajanje.

ODBOR

načni običaj. Za letošnji pustni tacek so že sedaj izvršene velike priprave pod vodstvom godbene sekcije.

Ob prehodu, ko se zima poslavljata in nastopa pomlad, so že v davnih časih ljudje radi pripravili podobne nastope, ko so so popolnoma sprostiti in uprizarjali razne veselice in povorke, kjer je bilo dovolj zabave in razvedrila za stare in mlade. Zato, da ta tradicija, ki izvira še iz poganskih časov, polagoma izginja. Zdaj se nam potrebuje, da ta tradicionalni običaj gojimo še naprej, da ne bi šel v pozabo, ker so takšni običaji tipično folklorne značaja in spadajo v kulturno dedščino našega ljudstva.

Pri letošnjem pustovanju bodo sodelovale sledeče skupine: Godba na pihala DPD Svoboda bo nastopila v popolnoma novih uniformah; zaradi konspiracije pa kroja še ne izdajo. Iz Markovci pri Ptuj so že pripravljene kurenti, rusa, piceki, orači in medvedi. Pripravljalni odbor želi, da se letošnje pustne povorke udeležijo čimveč pustnih šem vseh vrst; zato vladno vabimo k sodelovanju. Sindikalne organizacije lahko pripravijo svoje posebne skupine; zaželeni so konjeniki, kolesarji in motoristi. Mladinska organizacija naj po svoji liniji organizira mladino, šole pa pionirske skupine. Pričakujemo, da bo letošnji po-

vitjem prapora, ko bodo v Ptuj velike manifestacije fizikalturnikov.

Naši javnosti je že itak znano, da je društvo »Partizan« zelo aktivno in da je lanske letošnji obsejni program skoraj v celoti izvedel največ po prizadevanju in požrtvovalnosti sicer maloštevilnega vadijskega kadra in pripadnikov samih, ki so redno in disciplinirano vadili ter tudi dosegli zavidne uspehe. Niz javnih in internih prireditev ter tekmovanj v okrajnem kot republiškem merilu je prineslo društvu veliko priznanj za dosegeno najboljšo mesto. Na okrajnem zletu je nosil »Partizan« levji delež.

Lani se je pridružil pripadnikom »Partizana« 76 novih članov. Danes je v društvu 405 aktivnih telovadcev, lahko pa bi jih bilo celo več, če bi imeli mladinci in mladinke več smisla za telesno vzgojo. Oddelek pionirjev so močnejši. Novi oddelek starejših članov, ki je v

načrtu, bo nedvomno spodbudno vplival na mladino, da bo raje prihajala v telovadnico in na telovadišče kot doslej. Dolgo, neumorno in vztrajno delo rodi šele po daljšem času uspeh. Vse kaže, da so športne panoge privlačnejše, zato se tudi delo »Partizana« ne omejuje samo na telovadnice, temveč se lahko njegovi člani udeležujejo v smučanju, plavanju, odbojki, rokometu, na orientacijskih pohodih in podobnem.

Stilski društva z ostalimi množičnimi organizacijami so zadovoljivi, kljub temu pa jih bo še potrebno poglobljati zlasti z mladinsko organizacijo, iz katere bi moralo prihajati v vrsto »Partizana« največ članstva. Vse priznanje zasluži dobi stiki z enotami JLA v Ptuj, ki so sodelovale na okrajnem zletu. Društvo »Partizan« v Ptuj je bilo lani edino v Sloveniji, ki je pridržalo za pripadnike JLA samostojno telovadno akademijo in s tem poneslo partizanski misel tudi med pripadnike JLA.

Letni obračun »Partizana« Ptuj je bil razveseljiv za navzoče aktivno, podporno in ostalo članstvo in sklepi zagotavljajo tudi letos nove uspehe. K. B.

Aktivnost Društva prijateljev mladine v Kidričevem

Društvo prijateljev mladine v Kidričevem je bilo v preteklem letu precej dejavno. Organiziralo je razne pionirske prireditve, kot je bil praznik pomladi, pionirski festival, dan matere in otroka, Dedek Mrzli itd. ter krožke, v katerih se udeležujejo pionirji: rezbarski, šiviljski, harmonikarski ter pevski zbor.

Važnejše od tega pa je poglobljanje v vzgojne probleme in probleme moralne vzgoje, čemur bo društvo tudi v bodoče posvečalo mnogo pozornosti.

ZLATO POROKO STA PRAZNOVALA

Te dni sta zakonca Kandrič Matija in Jožeta iz Mihovca pri Veliki Nedelji praznovala 50-letnico poroke. Zlatoporočenec je star 78 let, zlatoporočenka pa 74 let in sta oba čila in zdrava. Oba še dobro čitata brez naočnikov. Tudi na list obema slavljenicama iskreno čestita in jima želi še mnogo let!

PRED ZEOROM ESPERANTISTOV

V nedeljo, dne 24. februarja, se bodo ob 9. uri v mali dvorani okrajnega komiteja (ZKJ) zbrali ptujski esperantisti na svojem rednem obnem zboru. Pogovorili se bodo o dosedanjem delu ter pripravili načrt za bodoče aktivnejše delovanje.

Na zbor prijazno vabijo ne samo člane in tečajnice, temveč tudi samouke iz vsega okraja, kakor tudi vse simpatizirajoče mednarodnega jezika — esperanta.

ZA SMEH IN DOBRO VOLJO

Dva dečka se napihujeta drug pred drugim:

»Moj dedek je sezidal Eiffelov stolp.« pravi prvi.

»To vse ni nič. Poznaš Mrtvo morje? No, vidiš, tega je moj dedek umoril.« se odreže drugi.

Večji član v PGO v Kidričevem

Prostovoljno gasilsko društvo v Kidričevem v zdnjem času ni kazalo posebne aktivnosti, zato je bilo čutili da njega nekak podcenjevalni odnos. Tudi odbor je čutil, da je v tem pogledu treba nekaj ukreniti. Po predpisi mora imeti tovarna 50 prostovoljnih ali pa 30 poklicnih gasilcev ter seveda zanje vso opremo. Glede na to, je delavski svet tovarne sklenil, da se zgradi gasilski stolp, nabavi tipiziran gasilski avto ter vsa ostala potrebna oprema. Za vse te potrebe je predvidel izdatke v znesku 12 milijonov din. Z ozirom na zagotovitev teh sredstev, se je tudi v društvu začela večja razgibanost. Pristopilo je 35 novih članov. Odbor pripravlja tečaj za izprašane gasilce ter vsakomesečne dnevne in nočne vaje.

Pepca je najstarejši otrok številne bajtarske družine. V šoli je bila dobra učenka. Želela je naprej študirati, pa ji doma niso pustili. Za revno družino je študentinja težko breme, čeprav dobiva štipendijo. Pepca je končala osemletno šolsko obveznost v osnovni šoli. Součence je prekalala v znanju. Ponosna in malce domišljava deklica je z veseljem delala v pionirski organizaciji. Ob praznovanju je nastopala z recitacijami, v pevskem zboru in v šolski igralski skupini. Po končani šoli je hodila na težaška dela. Nastopala ni več in konec je bilo tudi društvenega življenja. Mladinska organizacija niti za njo niti za njene vrstnice ni veliko pomnila. Pepca je spoznala, da z dninami ne bo dosegla boljših dni, kot jih opisujejo knjige, ki jih je čitala. Zdelo se ji je, da za to grobo življenje ni rojena. Razmišljala je, kako bi si pomagala dalje v svet, iz Haloz, blizu svojim sanjam in načrtom.

Po daljšem polzvedovanju je Pepca dobila zaposlitev kot kuhinjska pomočnica blizu mesta. Prišla je med nove ljudi. Kmalu se ji je privadila in ji želela razumeti. Spoznala je vsaj površno njihovo akrobijo in težave ter njihovo življenje v službi in v prostem času. Sprva je bila na novem službenem mestu kar zadovoljna in srečna. Rada je delala in so jo tudi vsi radi imeli. Mesto je imelo za njo toliko zanimivosti. V prostih dnevih in

ob nedeljah je obiskovala kino in druge prireditve.

Nikdar si ni mogla predstavljati, kaj pomeni v mestu stanovanjsko vprašanje. Misli si je, da so vsa dekleta kot ona, doma revna, vajena dela, vesela lepih doživetij v kinu, gledališču ter željna prijazne besede soljudi. V kolektivu je slišala mnogo o socialističnih odnosih, o tovarništvu, o medsebojni pomoči v kolektivu in o vsem, kar si želijo delavci lepega in plemenitega. Sama za se ni mogla dobiti slike, zato je privolila, da bosta dve skupaj stanovali. Soba si bosta uredili in v njej v prostem času preživljali lepe ure. Tako je mislila Pepca. Življenje pa je drugače pokazalo. Stanovanjska si je napravila drugačen načrt. Daleč od doma, od staršev, bratcev in sester in sodelav, skratka prosta kot ptica lahko dela kar hoče. Ona hoče živeti, hoče uživati mladost, prostost in ljubezen... V stanovanje ni prihajala sama, ampak v spremstvu Pepci neznanih ljubčkov, enkrat enega drugega drugega in ostajala z njim celo noč. Pepci je bilo nerodno, ko je prešla v sobo, kjer se ni prijetno počutila. Obzirnost napram stanovanjski in njeni družini jo je začela moriti. Najraje bi od-

šla domov ali v podjetje in vse povedala, ali pa vsaj to, da zasluži njeno delo, njeno življenje in njena delavska čast drugače okolje kot je to, v katerem mora preživljati svoj prosti čas... Svarila je sstanovalko, in ona se je posmehovala, čes, kaj pa tebe briga, kaj jaz delam v prostem času.

Nekega večera je Pepca prišla domov pred sstanovalko. Zmudena in žalostna je legla k počitku in skoraj zadremala. Ne pričakovano so se odprla vrata. Prišla je sstanovalka z novim ljubčkom... Hihitala se je, kot da bi bila pijana in se hitro izmuznila iz sobe ter pustila v njej Pepco in svojega ljubčka. Nasilnež Pepce ni pustil pri miru. Zgrabil jo je za roki in tiščal na posteljo. Z vsa močjo se ga je komaj otresla. Sstanovalka se je vračunala. Njen hudobni načrt se je izjalovil. Pepcinega ponosa ni mogla streti sama niti njen ljubček.

Preveč je bila Pepca v mislih zaposlena s svojimi domačimi, s svojim delom, zasluzkom, sodelavkami in ostalim in ni utegnila pomisliti, da si nekateri po svoje tolmačijo tovariške odnose v kolektivu. Po nekem družabnem večeru je bila Pepca v kuhinji dežurna pozno v noč.

Skoraj vsi so odšli, le upravnika je še nekaj zadrževalo. Obnašal se je, kot da je prišel nekaj kontrolirat. Ko je ugotovil, da je Pepca sama, je hitro stopil k vratom in obrnil ključ. Pepca se je kmalu zavedala, kaj to pomeni. Upravnik išče žrtev in tokrat si je izbral Pepco, delavko iz haloške bajtarske kočice. Ne boš mi nakopal sramote, ne boš, zgrabila ga je za lase in tiščala v stran od sebe, da je skoraj pobesnel. K sreči je njegovo odsojnost opazila njegova žena in ga po hodniku klicala po imenu. Pred Pepco osramočen možakar si je popravil lase, grozeče pogledal Pepco in izginil skozi vrata.

Nameščene iz pisarne je opazil, kako so Pepcino lica lepo rdečela, da so njene ustnice polne krvi in da je njen pogled prijetno topel. Začel je jaziti za njo in ji govoril o vsem najlepšem. Nlj ni vedel povedati o revščini pri bajtarjih, o številnih otrocih in podobnem, temveč je Pepci prikazoval drugačen, lepši in za njo zanimivejši svet. Končno mu je uspelo zmanjšati Pepcino trmo. Vedno več mu je verjela in mu nazadnje tudi dovolila, da jo je lahko obiskal v njeni sobici.

V kuhinji je bilo vedno dovolj dela. Nekega dne je morala Pepca pospravljati shrambo. Ostala je v njej sama. Zatopljena v delo se je prestrašila, ko je zagledala pri sebi upravnika. Zopet je zaprl vrata in se lotil Pepce. Ker se ga ni mogla otresti s silo, mu je dejala, naj pride raje k njej v sobo, ko bo sama. In to jo je rešilo. Upravnik je pustil. Prišel je res zvečer, drugi večer zopet stopical sem in tja pod oknom, metal v okno kamenčke in Pepca njemu ni odprla, pač pa svojemu fantu.

V kratkem se je Pepca znašla v pisarni. Upravnika desna roka, »gospa« ji je povedala nekaj odstavkov o morali in o mladostni pokvarjenosti, nato pa ji izročila kos papirja. Pepci se je zmrznilo pred očmi, ko je prebrala »Odpoved službe« zaradi zmanjšanja števila zaposlenih in zaradi nemoralnega življenja.

Pepca sprva ni mogla verjeti. Poskušala je vsem dopovedati fantu in sodelavkam, da se ji godi krivica in nikogar ni bilo, ki bi ji verjel, da se ji godi krivica. Vsi so se delali, kot da jih Pepcino pritoževanje ne briga. Odpoved je ostala odpoved, črna na belem, da je Pepca zaradi

PEPCA JE RAZOČARANA

memoralnega življenja izgubila pravico do dela v tem kolektivu... Nekaj dni je odpirala vrata tega in drugega urada in vse zaman. Povsod so bili nasproti njej enako neobzirni, skoraj surovi, tudi fant kot da bi morala bajtarska hčerka iz Haloz prenesti zaradi dela in vsakdanjega kruha vsako ponižanje in sramoto in da bi se ne smela vsemu temu upreti tudi za ceno kruha...

Pepca je morala nazaj domov. Stari in bratci ter sestre so bili srečni, da se je Pepca vrnila. Povedala jim je, da si je težko drugje služiti kruha, da ljudje povsod niso dobri nasproti takim delavcem kot so oni. Pepcine prijateljice in sošolke so jo spraševale, zakaj se je vrnila. Pepca pa jim je rekla, da se ji je stozilo, po domu, po starših, bratih in sestricah in da bo pozneje zopet odšla. V svet se ne bo več podala sama, temveč bosta odšli s prijateljico, ki si bosta lepo uredili življenje, čeprav v skupni sobi. Skupno z drugimi bajtarskimi hčerkami in drugimi delavkami se bosta borili za boljše dni. Prihajali bosta domov na obiske in na dopust in pripovedovali o dobrih ljudeh, ki so ju v svetu cenili in spoštovali kot delavci in tovarišici in so jima tudi pokazali svetle strani življenja v svetu, v katerem je že našlo nešteto bajtarskih otrok iz Haloz svoj kruh. svoj kotiček in dobro družbo.

P. Z.

Ironija in tragedija ljudi s slavnimi imeni

Zelo grenko usodo je pripravi la usoda soimenjaku slavnega angleškega dramatika Williama Shakespeara. »Shakespeare XX. stoletja« živi v ZDA in je skro-

Največji globus sveta

Kako bi videl gledalec našo zemljo, če bi se postavil v razdaljo 8000 kilometrov od nje? V dveh letih bodo lahko obiskovalci vrta Bahsonovskega kolektiva za trgovske študije odgovorili na to vprašanje z lastnimi očmi. V tem času bodo namreč končana dela na največji vrteči se zemeljski krogli na svetu; na globusu bodo prišli do izraza celine, države in vse pomembne značilnosti zemeljske površine. Jeklena krogla v premeru 9 metrov, teška 21 ton, položena na šestonski osi, ki bo drsela na posebnem vozičku po temelju iz šamotne opeke, bo predstavljala zemljo v merilu 15 km: 1 cm. Dva električna motorja, ki bosta sukala okoli njene lastne osi in vrtele na vozičku tako, da bodo točno prikazani dan in noč ter spremembe letnih časov. Osvetljevanje zemlje po sončni svetlobi bo prikazano z električnimi žarnicami in žarometom. Gledalci si bodo lahko točno domisljali, da gledajo naš planet kot potniki na kakem zrakoplovu iz daljave 8000 kilometrov.

IZPOPOLNJEVANJE RENTGENSKIH APARATOV

Neko britansko podjetje je nedavno izdelalo novo diagnostično cev za rentgenske žarke. S to cevjo, ki je najmočnejša in največja te vrste, kar so jih doslej izdelali, lahko na radiografije posnamejo vse vrste naglih procesov v človeškem telesu, ne da bi bil bolnik pri tem izpostavljen kakršni koli nevarnosti.

Z LETALA JE PADEL

Ko se je 800 metrov nad Florido spuščalo, potniško letalo na letališču, iz njega padel 20-letni Mark Gallati. Kako se je to zgodilo? Ko je odšel na zadnji del letala in se prijel za vrata, so se ta odprla. Avtomatična ključavnica je popustila. Ko se je tega zavedel, je bilo že prepozno, ker je izgubil ravnotežje. Padel je, a se je z nogo ujel v opranjo med vrati letala in stopničami ter nekoč visel pod letalom, vse dokler ni pristalo. Samo za las je ušel smrti.

men tramvajski uradnik. Zaradi večnih nesporazumov, posmehovanja in lekcij se mu že vse skupaj upira. Ena izmed največjih zbadljivk je tale: »Slavno ime imaš začasno, se ne postaviš v književnosti? Vsakogar, ki ima takšno ime, bi moralo biti sram, da je tramvajar.«

Leta 1947 je bil kot veteran iz II. svetovne vojne, v kateri je bil dvakrat ranjen, povabljen v

SONČNA BATERIJA

Lansko poletje se je človeku spet uresničila ena davnih želja, tako bi uspešno izbral najcenejšo energijo na svetu — svetlobo, ki jo sonce tako radodarno razsipa na zemljo. Priznanje za konstrukcijo tako imenovane »sončne baterije« gre sodelavcem Bellovih telefonskih laboratorijev: nekemu amerškemu fiziku, kemiku in električnemu inženirju.

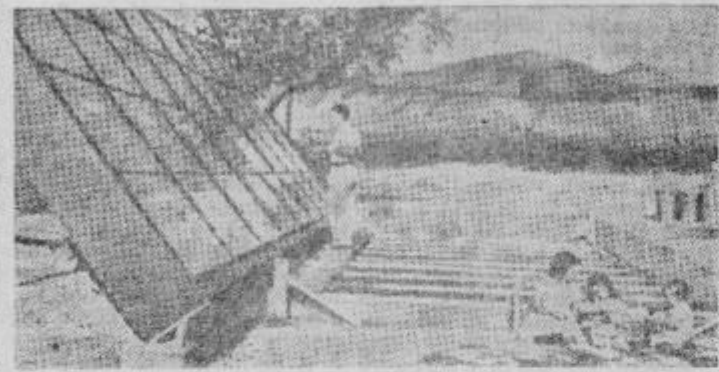
Bistvo baterije je električno različno nabita ploščica iz silicija, na površini pozitivna, v

Bele hišo. Podkovniku, ki je predstavljal veterane predsedniku Trumanu, je povedal svoje ime. Ko so ga predstavili, se je Truman mahoma zresnil in ga sočutno pogledal. »Da,« se je nagnil k svojemu tajniku, »takšni primeri so res strašno tragični.« Nesporazum so razjasnili šele čez eno uro in tedaj so se vsi veselo zakrohotali, le Shakespeareu je bilo neprijetno.

Zaradi svojega slavnega soimenjaka so ga nekoč zaprili, češ da se norčuje iz organov javne varnosti. Nekega dne je hotel urediti važen popravek, pa so bili z njim zelo kratki: »Nimamo časa za takšne šale. Prestopite in znebite se, potem pa spet pridite.«

»In tako skozi vse življenje, že od rane mladosti,« toži William. »Svojo nesrečo skušam prenašati stoletno in večkrat se jezim na svoje starše, da mi niso izbrali drugega imena, recimo Thomas ali George.«

tanko žico in kakor hitro pade nanj svetlobni žarek, steče po žici električni tok. S povezavo več takih kosčkov se da izveči iz sončne svetlobe tudi po nekaj deset vatov.

Moderno gretje stanovanjskih hiš

notranjosti negativna in če sta oba dela zvezana, prične med njima teči električni tok. Silicij, glavni element navadnega kremenčevega peska, čistijsko tako dolgo, da je razmerje silicijevih atomov in primesi kakor 10 milijonov : 1. Potem dajo vanj neke posebne snovi, ki povzročijo v sredini kosčka višek elektronov.

V naslednji stopnji obdelajo kosček silicija z razžarivanjem tako, da je na površini v nasprotju s sredino pomanjkanje elektronov. Sedaj smo dosegli, da odgovarja silicij na osvetlitev z umetno ali sončno lučjo različno: njegova površina postane pozitivna, a sredina negativna. Površino in notranjost tako obdelanega kosca zvežemo s

Prednost sončne baterije je v tem, da se teoretično nikdar ne more izrabiti. Zadostuje, da sije nanjo sonce in že proizvaja zadostno električno energijo za pogon majhnega motorčka ali telefonski pogovor. Ko luč ugasne, se baterija ustavi.

Izumitelji pričakujejo, da bodo nove baterije najprej uporabljene na običajnih telefonskih linijah in v prenosljivih radioaparatih. Morda tudi ni preveč fantastična misel, da bo streha iz silicijevih ploščic nekoč pretvarjala sončno svetlobo v električno, ki jo bo dovolj za električne naprave v hiši. Stroški bi bili za sedaj še precejšnji, toda cene so človeško delo, ki jih more človek spreminiti.

Najvišje zgradbe na svetu

Najvišja zgradba na svetu je televizijski stolp, ki stoji v bližini Oklahome in je visok nič manj kot 479 metrov. Ta stolp za 30 metrov presega doslej najvišjo stavbo na svetu — Empire State Building v New Yorku. Antena na vrhu Oklahomskega stolpa bo oddajala program za dva in pol milijona sprejemnikov.

Zgradba je vsa železna. Gradili so jo začeli 14. junija lani, gradili so jo deset mesecev. Tehta 600 ton in stoji na enem samem izolatorju, ki jo zgrajen iz 21 porcelanskih cevi s premerom 10 cm. Stolp ima obliko visoke tristranične prizme. Sodi, da je tako močan, da lahko mirno kljubuje viharjem »tor-nados«, ki divjajo v tistih krajih tudi s hitrostjo 250 km na uro.

Eiffelov stolp v Parizu, ki je visok 300 metrov, so gradili štiri leta. Leta 1889 je stal 8 milijonov zlatih frankov. Sestavljen je iz 15.000 železnih delov, spojenih med seboj z 2.500.000 vijaki. S svojimi štirimi ogromni-

mi lokli zavzema 1 hektar zemljišča. Težak je 7000 ton, toda njegov pritisk na temelje ni nič večji kakor pritisk srednjega moškega, ki sedi na stolici. Seveda se pod vplivom toplote razteza in lahko v poletnih dneh naraste tudi za 15 cm. Pri Okla-

homskega stolpu pa je ta razlika le nekaj milimetrov.

Toda Oklahomski stolp bo malo časa najvišja stavba na svetu. V državi Alabama gradijo blizu mesta Montgomery še en televizijski stolp, ki bo visok 562 metrov.

Domotožje kitov

Na zasedanju društva »British Association« v Oxfordu je S. G. Brown poročal v odseku za zoologijo, da je z zaznavanjem kitov lahko ugotovili, da se tako zvrsti grbasti kiti poseljuje v toplejšem morju leto za letom vračajo vedno na isto področje v Antarktiki.

Kite je zaznaval s cevko iz nerjavčnega jekla, katero je izstrelil vanje iz posebnega topiča. Te cevke so našli lovci na kite v njihovih truplih, ko so živali ujeli in razkosali.

Od antarktične lovske sezone na kite v letu 1932 — 1933 dalje

so v južnih morjih zaznavali nad 5.000 kitov. Med drugim so ujeli doslej tudi kita, ki je imel 19 let staro znamenje.

S tehniko zaznavanja so dobili neizpodbiten dokaz o selitvah posebne vrste kitov v toplejši vode pozimi zaradi parjenja in od Ekvatorja proti hladnejšim vodam poleti, kjer iščejo hrano. Kitovska področja v Antarktiki so razdelili na več delov, tako da vsebuje vsako področje določeno število teh živali. Pri tem so lahko ugotovili, da se »grbasti« kiti vsako leto vračajo vedno na isto področje.

Drobne zanimivosti

UMETNA MESEČINA

Zlivo v času, ko hočejo ljudje narediti ali pa dokazati naravne pojave na umetni način: imamo umetno meglo, umeten dež, umeten potres, zdaj pa pravljajo še umetno mesečino.

Nekd učenjak je namreč postavil trditve, da visoko v razredčenem zraku lebdi sloj natrija. »Zgodaj jutraj, ali pozno popoldne,« pravi, »opazimo svetlikanje, ki je po mojem mnenju odbojanje sončnih žarkov na drobnih delcih natrija.« Poskus bodo izvedli z raketo, ki jo bodo spustili v prostor, kjer morajo, da je natrij. Če vse to, kar je predvideval znanstvenik, drži, in če bo poskus uspel, bo za trenutek zasijala umetna mesečina. Raketo nameravajo izstreliti prihodnji mesec iz letalske baze v New Mexico.

PRAŠICI — INTELIGENTNE ŽIVALI

Če greste v svinjak in pogledate prašiče, ki se valjajo v blatu in zaspano gledajo s svojimi majhnimi, krmeljavi očmi; vam še od daleč ne bi prišlo na misel, da bi utegnile biti to najinteligentnejše domače živali. Do tega prepričanja je prišel ameriški dresser Keller Breland, ki se ukvarja z živalmi že vse svoje življenje. V svoji dolgoletni praksi je izmed 12 vrst domačih živali zdresal 6000. Tudi sam je bil presenečen, ko je od psa in od konja pričakoval več »soji« kakor od svinje. Naj je poskušal kolikor je hotel, prašiči so njegove razlage in navodila še naprej in najboljše razumeli. Predsednik prašičih so pa že tolikanj usta-

ljeli, da bi bila kljub vsemu še vedno huda žalitev in velika zamera, če bi nekomu rekli, da je inteligenčen kot svinja.

AVTOMOBILSKI DELI IZ ŽELEZNEGA PRAHU

V industriji vedno bolj uporabljajo železo v prahu, ki ga pridobivajo s kemičnim postopkom iz surovega železa.

Železo v prahu so že dolgo uporabljali za povečanje vročine plamena za rezanje jekla. Danes pa uporabljajo tak prah v vedno večji meri za izdelovanje prečnih delov raznih kovinskih strojev, zlasti v avtomobilski industriji. Železni prah stisnejo pod visokim pritiskom v kalupih, z vročino pa nato stopijo v obliko mas. Tako izdelani kovinski deli so pripravljeni za takojšnjo uporabo brez nadaljnje obdelovanja.

NOVA »BATERIJA«

V elektrotehničnem laboratoriju britanske armade so zgradili radio sprejemnik, ki mu daje potrebno energijo — človekov glas. Dosej so jsi zgradili le nekaj in še to samo za poskuse. Vsa »baterija« je skonstruirana na podlagi izkoriščenja kristalnih konsistorjev in ni večja od skatlice za vžigalce.

STALIN — KAPETAN AMERIŠKE ARMADE

V San Francisku živi Gustav Stalin. Po svojem poreklu je Sved. »Ko sem bil pred nekaj leti na Švedskem,« pripoveduje kapetan, »kjer sem obiskal svoje sorodnike, je bila vsa tajna

V SODU — PO NIAGARSKEM SLAPU

William Hill si je iz avtomobilskih zračnic naredil sod, v katerem se je spustil po slapu Niagare 50 metrov globoko. Ko so mu hoteli bratje pomagati pod slapom iz vode, so pogrnili na suho le prazen »sod«. Njegovo truplo so našli šele naslednj dan.

ZIVALSKA KRMA, KI JE POMANJKLJIVA NA BAKRU, JE ŠKODLJIVA

Pri živalih, ki se hranijo s krmom, kateri primanjkuje bakra, se razvije bolezen, ki je podobna človeškemu protinu. Kljub temu, da se živali hranijo s krmom, v kateri je dovolj fosforja in kalcija, in uživajo dovolj svetlobe, a v kateri je manj kot 4 milijone bakra, se kosti razvijajo nepravilno, podobno kot je rahitis, kadar primanjkuje hrani fosforja. Pri starejših živali postanejo kosti krhke in redke ter se pričnejo sklepi čisto izpahnjavati. To povzroča vnetje in strašne bolečine.

Omenjeno bolezen zdravijo z bakrovim sulfatom. Krvna fosfataza, postane po naglem dvigu primanjkujejočega bakra zopet normalna, prav tako tudi kalcifikacija kosti, ki se hitro ojačijo.

PRVI ATOMSKI LEDOLOMILEC

Prvi ledolomilec na svetu, ki bo deloval s pomočjo atomske energije, bo zmožen brez obnavljanja pogojskega goriva križariti po arktičnih vodah celih dvanajst mesecev. Ta ledolomilec izdelujejo v neki ladjedelnici v Leningradu. Pred nedavnim je list »Literaturnaja gazeta« objavil prve posameznosti o tem ledolomilcu. Ladja bo dolga 134 in široka 27,5 m, gibala se bo s hitrostjo 18 vozlov na 1 uro, njena velikost pa bo izravnala 16.000 ton vode. Za hlajenje atomskega reaktorja bodo uporabljali morsko vodo.

Etiketa mora biti vabljava

V Združenih državah Amerike zelo temeljito proučujejo vsa vprašanja in vzroke, zaradi katerih se kupci odločajo za nakup tega ali onega blaga, da na ta način ugotovijo, kaj pravzaprav najbolj pritegne kupca. Tako so v nekem primeru ugotovili, da se 81 % ameriških gospodinj med dvema sicer enakima proizvodoma odloči za nakup tistega, ki ima privlačnejšo etiketo.

Zato so posebno proučevali blagovne etikete-oznake in ugotovili, da 54 % kupcev pritegne etikete z velikimi črkami, le eno petino etikete s srednjimi črkami in zelo malo z majhnimi črkami. Črka naj bo v oči!

Ker pa sama velikost črke ne more biti še odločilna, so tudi zelo skrbno proučili besedilo etiket. Ugotovili so, da pripombe, kakor »čisto«, »specialno«, »uvoženo« in podobno vzbujajo zelo močno pozornost kupcev, dočim oznaka »staro«, »novor« ali »moderno« še daleč niso učinkovite, zlasti ne tako, kot bi to želeli oni, ki so te izruze želeli izkoristiti.

Tudi barva etiket igra pomembno vlogo, zlasti tedaj, če so uporabljane kontrastne barve, barvna nasprotja, ki hitro vzbude pozornost. Nasprotno pa mora biti besedilo z ozadjem skupaj umirjeno, skladno ter se morata tako ozadje, kakor tudi besedilo izpopolnjevati.

Vse to kaže, kako je važno zadeti okus kupca, pa tudi, kako je to težko. Etiketa mora vplivati na čim širši krog kup-

cev mora pa pritegniti še nove, kar pomeni, da mora na nje učinkovati in jih pritegniti. Kako in na kakšen način, pa je

moč ugotoviti in uresničiti samo s stalnim proučevanjem okusa in navad potrošnikov.

Dr. L. M.

Uvoz alkoholnih pijač v ZDA narašča

Podatki, ki jih objavlja La Journée Vinicole kažejo, da je uvoz alkoholnih pijač v ZDA v prvem polletju lani za 11 odst. večji od uvoza v istem razdobju 1955. Predvsem je narasel uvoz iz Italije, manj pa so je povečali Francije, Francozi menijo, da bi se uvoz njihovih vin v ZDA lahko še bolj povečal, če bi Američani spremenili svoje navade, če bi malo drugače živeli...

V prvem polletju 1956 je bilo uvoženo iz Italije in Francije 11 tisoč 878 galonov penetih vin

PETDESETLETNICA MOTORNEGA LETALSTVA V FILMU

Za film »Zgodovina motornega letalstva«, ki so ga nedavno prikazovali v Londonu, so uporabili material iz arhivov britanskega vojnega ministrstva in ministrstva za letalstvo, filmske tehnike ter druge uradne in zasebne britanske ter tuje vire.

V filmu so prikazali napredek, ki sta ga v 50 letih od prvega motornega poleta bratov Wright dosegla civilno in vojaško letalstvo. Preden je filmski odsek petrolejske družbe »Shell« s sodelovanjem Britanskega aeronavtičnega društva sestavil jubilejni film, so pregledali na tisoče metrov raznih filmov. Med redkimi prvimi filmi, ki so jih uporabili za ta novi film, je tudi film o odletu Alcocka in Whittena Browna z letalom Vickers »Vimy« iz Nove Fundlandije junija 1919, na prvem neprekinjenem prekoceanskem poletu. V jubilejnim filmu je nadalje prikazana tudi tragedija nemške zračne ladje »Hindenburg«, ki jo je požar uničil maja 1937.

(galon — ameriški je 3,785 lit.), finih vin do 14¹ kar 74.892 galonov iz Italije, Francije, Nemčije, Čileja, Španije in Portugalske, drugih vin do 14¹ pa je 14.243 galonov, in sicer iz Italije, Portugalske in Španije; vermuta sta Italija in Francija dobavili 48.105 galonov. Med izvozniki alkoholnih pijač v ZDA stoji krepko na prvem mestu Italija s 66.104 galoni, sledi ji Francija, Nemčija (9828 galon.), Portugalska, Španija in Čile. Polovico uvoza predstavljajo fina vina.

Uvozna taksa na vina znaša: do 14¹ 0,17 dolarja na galon, na močnejša vina 0,67 dolarja in preko 21¹ na galon 2,25 dolarja; na šampanjec in penulce znaša taksa kar 3,40 dolarja na galon.

Fantazija

Naše zmožnosti segajo tako daleč kot naša fantazija. Slep pisateljica Helen Keller pravi: »Hodila sem z ljudmi, ki imajo oči polne luči, a vendar nič ne vidijo, ki ne vidijo ne morja, ne neba, ki ne vidijo ničesar ne na cesti ne v knjiži. Mnogo bolj je, živeti v večni temi slepote, toda s čustvom in občutki in razumom, kot pa z očmi, ki gledajo, a ne vidijo. Edina tema brez luči je noč nevednosti in brezčutnosti.«

Redna vaja fantazije bi morala imeti prednost pred vzgojnimi vajami.

Kdor se ne zna čuditi, je podobno naočnikom, za katerimi ni oči. Neke žena je občudovala Turnerjevo sliko, ki je predstavljala sončni zahod. »Toda še nikdar nisem videla takih barv pri sončnem zahodu,« je važno pri-

Komfortni skuter Münchenske tovarne Dornier, katerega je skonstruiral inženir Egon Bruetsch

pomnila; slikar jo je pa vprašal: »In si ne bi želeli, da bi jih videli?«

Največja dejanja so doprinešali ljudje, ki so si ohranili sposobnost, sanjati velike sanje.

Fantazija je tista duševna zmožnost, ki daje hrano duhu.

BRIKETI IZ OBLANCEV

V Stuttgartu v Nemčiji so pred nedavnimi pokazali stroj, s katerim je mogoče brez kakršnih lepilnih snovi iz oblanecv in drugih lesnih ostankov napraviti leseni briket. V eni uri predela ta stroj dva kubična metra oblanecv in drugih malih odpadkov in napravi 200 kg lesenih briketov. Prednost tega stroja je v tem, da je prenosljiv in ga je mogoče uporabljati zdaj v tej, zdaj v drugi milzarski delavnici ali lesni strugarni. Stroj lahko upravlja en sam človek.

ZGODOVINA SLADKORJA

Leta 1506 so sladkorni trs prenesli na otok San Domingo, kjer je začel dobro uspevati. Zaradi tega so ga Angleži takoj prenesli na Barbados, Francozi pa na Guadelupo.

V Indiji so poznali sladkor že v najstarejših dobah. Prav tako so sladkorni trs dobro poznali v Siriji. V dvanajstem stoletju pa so sladkorni trs začeli saditi tudi Sicilijanci na svojem otoku. S Sicilije so sladkorni trs prenesli na Madeiro, od tam pa na Kanarsko otočje.

Sladkor so v začetku uporabljali samo kot zdravilo. V času vladanja Henrika IV. je bil sladkor zelo drag in so ga prodajali

samo v lekarnah. Ko se je začela širiti uporaba kave in čokolade, pa je začela rasti tudi potrošnja sladkorja. Potrošnja sladkorja je znašala leta 1695 milijon kilogramov, leta 1830 pa je dosegla že 80 milijonov kilogramov.

Pridobivanje sladkorja iz pese so iznašli Nemci leta 1747. Toda v začetku je bil sladkor, pridobljen iz sladkorne pese, zelo malo cenjen. Šele ko je Napoleon uvedel kontinentalno blokado in prepovedal vsak uvoz iz Anglije in njenih kolonij, se je potrošnja sladkorja, pridobljenega iz sladkorne pese, začela višati.

IRONIJA

Mislite si, da sedite v družbi, pa vam nekdo reče: »Dovolite, da vam predstavim Napoleona Bonaparta.« Menda bi pomislili, da bi si vas rad na neokusen način privlačil in bi ga v istem stilu tudi »zabili«. Vendar bi pa utegnili biti to zelo neprijetna zmoja. Na svetu je več kot dve milijardi ljudi in ni vrag, da ni med njimi človeka, ki bi imel takšno ime.

Iz naših društev

Prijateljsko nogometno srečanje Drava: JLA Ptuj prekinjena pri stanju 1:0 za Dravo

Drava, ohrabrena po lepi zmagi prejšnje nedelje, se je odločila tudi v bodoče dosegati lepe zmage. Toda ptujsko armadno moštvo je bilo vendar pretrdo oreh in enakovredni nasprotnik. Drava je imela že v začetku nekaj lepih priložnosti, da bi s preciznimi strelci prisilila dobrega vratarja h kapitulaciji, toda nihče ni znal odločno streljati v pravi trenutek. Vrstili so se napadi obeh moštvo, toda do kraja polčasa je bil rezultat še vedno 0:0.

V drugem polčasu se je moštvo Drave okreplilo s igralcem Hercogom in takoj so bili prodori napadalcev Drave nevarnejši in hitrejši. Drugi polčas je prinesel nekaj lepih trenutkov. Igralci Drave so napadali z vso silo in skušali za vsako ceno doseči vodstvo. Šele v 20. minuti drugega polčasa je prišlo do prodora. Pri hitrem napadu Drave, pri katerem se je odlikoval Erhatič, se je žoga znova znašla na levi strani, kjer jo je sprejel Hercog ter jo oddal prostemu Vojgrinčiču. Brez oklevanja je slednji streljal mimo vratarja in vodstvo za Dravo je bilo tu. Sodnik je gol priznal in pokazal na sredino, vendar pa igralci Armade niso hoteli priznati gola, češ da je bil dosežen iz offsidea. Tedaj so prišli na igrišče ognjeni pristaši Armade, da bi naj sodnik uničil gol in da bi se tekma le pod tem pogojem nadaljevala.

Sodnik Preac pa je vztrajal pri svojem in moštvo Armade je zapustilo igrišče.

V predtekmi so se pomerili mladinci Drave z drugim moštvom Armade, Mlada Drava se je močno upirala. Videlo se je, da je prevzel mladinec novi trener Strebar. Zmagala je druga ekipa Armade z rezultatom 2:0.

PTUJSKI STRELCI ZA ZLATO PUŠČICO

Strelski odbor izvaja te dni okrajno tekmovanje za zlato puščico. V sindikalni dvorani gradbenega podjetja »Drava« se je v nedeljo zbralo okrog 50 strelcev, ki so dosegli na družinskih tekmovanjih normo 240 krogov od 300 možnih. Vsak tekmovalc je moral v 30 minutah izstreliti iz značne puške 30 strelcov, zavezan poizkusnih. Rezultati so precej boljši od lanskega leta, ko so le trije strelci dosegli nor-

mo, dočim je letos doseglo 240 krogov kar 18 strelcev. Toda za pričetek finalnega tekmovanja še ni rezultata, ker bo 50 najboljših tekmovalo v finalu.

KEGLJANJE
Moška kegljaška ekipa Drave že dve nedelji tekmuje v končnem prvenstvu Slovenije. Najprej so gostovali v Celju, kjer so bili poraženi proti zelo dobri ekipi Proletarcev iz Zagorja. Najboljši v ekipi Drave je bil Hornek Marjan, ki je podrl 760 kegljev.

Zadnjo nedeljo so gostovali v Mariboru in igrali proti Kovinotni iz Celja in izgubili z minimalnim rezultatom 4504:4562. Najboljši je bil pri Dravi Bagladi, ki je podrl 813 kegljev.

Veliko zanimanje za nogomet v Kidričevem

Mladina iz Kidričevega kaže veliko zanimanje za nogometno igro. Sedaj obstaja eno prvo in dveje drugih moštvo s 35 člani ter še dvojje pionirskih moštvo s 25 člani. Igralci prvega in drugih moštvo vadijo 4-krat tedensko. Prvo moštvo pa se resno pripravlja na začetek prvenstvenega tekmovanja, ki se bo začelo sredi marca.

Mladinci imajo velike težave zaradi pomanjkanja opreme, kar velja posebno za pionirje. Edino upanje v tem pogledu imajo v sindikalni organizaciji, da jim bo prisločila na pomoč.

Po 10. členu zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ, št. 34-371/55), komisija za razpis mesta direktorja pri Obč. LO Gorisnica razpisuje mesto

DIREKTORJA

KG »Polje« Sobotinci.

Pogoji: kandidat mora imeti izobrazbo kmetijskega tehnika s 3-letno prakso, ali pa mora biti razgledan kmetijski strokovnjak s 5-letno prakso pri vodstvu večjega socialističnega gospodarstva.

Prošnjo je treba vložiti v roku 10 dni po objavi v »Ptujskem tedniku«. Pravilno kolkovani prošnji je priložiti dokaz o izobrazbi in kratak opis dosedanjih zaposlitev.

Komisija za razpis mesta direktorja pri Obč. LO Gorisnica

RADIO PTUJ

LJUBLJANA

Nedelja, 24. februarja

6.00—7.00 Slovenske narodne in domače višje za prijetno nedeljsko jutro — vmes ob 6.05—6.10 Poročila in vremenska napoved. 7.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in objava dnevnega sporeda. 7.15 Reklame. 7.30 Radijski krogar in prireditve dneva. 7.35 Z zabavnimi melodijami v prijetno nedeljsko jutro. 8.30 Otroška predstava — Perenc Molnar, prireditelj Jože Zupan; Deki Pavlove ulice (ponovitev). 9.22 Slovenske narodne in umetne pesni. 9.45 Še pomniti, tovariši — Silva Tauer: Kadar ni bilo bočica. 10.15 Nedeljski simfonični koncert. Richard Wagner: Tannhäuser. Uvertura. Robert Schumann: Koncert za klavir in orkester v a-molu (solistka Clara Baskili). Mih. Balakirev: Rusija, simfonična pesnitev. 11.15 Oddaja za Benske Slovence. 11.35 Lalek glasbeni spored (skladbe Nina Ravasinija, Ernesta Lecoeux, Heima Gareja, Josefa Straussa in Harryja Rischla). 12.00 Pogovor s poslušalci. 12.10 Opoldanski glasbeni spored. 13.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved, pregled dnevnega sporeda in obvestila. 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame. 13.30 Za našo vas. 14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — vmes ob 15.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in obvestila. 15.00 Glasbeni koncert (reperitaja). 16.30 Glasbeni koncert (Chabrier, Sarasate, Villhar, Elgar, Delibes, Sibelius). 17.30 Radijska igra — Nakamura Šinkichi: Pejoča skrinjica (ponovitev). 18.10 Melodije iz dobro volje. 19.00 Radijski dnevnik. 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame. 20.00 Radio-variete (javna zabavna oddaja Radija Zagreb). 21.00 Kulturni razgledi. 21.15 Ob 60-letnici skladatelja Maile Bravničarja. 22.00 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda za naslednji dan. 22.15 Novosti iz našega arhiva zabavne glasbe. (Posnetki orkestra Heima Rottger, dana Solymos-Besmerer, tria Boić in solistična pesnica orkestra Radija Ljubljana ter pevke Michele Arnaud). 22.55—23.00 Poročila. 22.55—23.00 UKV program: Jazz-cocktail v izvedbi kvinteta Lionela Hamptona, ansambla Clifford Brown in kvarteta Modern Jazz. 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

II. PROGRAM

13.10 Promenasti koncert. 14.00 Ljubljanska kronika in obvestila. 14.15 Od melodije do melodije. 15.00—15.15 Napoved časa, poročila in vremenska napoved. 22.15—23.00 Jazz-cocktail.

Kino

Mestni kino Ptuj predvaja od 22. do 24. februarja ameriški barvni film »ONA JE VEDELA KAJ HOČE« — in od 26. do 28. februarja italijanski film »VILA BORGHESE«.

Mestni kino Ormož predvaja 23. in 24. februarja francoski film »INTRIGANTE«.

Kino Središče predvaja 23. in 24. februarja ameriški film »DEKLE IZ VASI«.

Kino Murelinci predvaja 23. in 24. februarja filmski film »BELA KOŠUTA«.

Kino »Vedrost« Miklavž pri Ormožu predvaja 24. februarja angleški film »MAGGIE«.

PRAKTIČNI NASVETI

Za dom in družino

OTROK IN IGRAČA

Ali ste opazovali otroka, kadar ima opravka z igračami? Vsekakor ste opazili, da se z eno igračko igra dolgo in pazljivo, medtem ko drugo igračko kmalu vrže stran, polomi, ali pa jo opazuje brez navdušenja. Katere igračke so za otroka vedno zabavne, pri tem pa tudi koristne, pedagoško priporočljive? Tiste, ki dolgo časa zaposle njegovo pozornost in mišljenje, to so igračke, ki v sebi skrivajo možnost nenehnega ustvarjanja.

Otrokovi naravi ni lastno, da bi bil pasiven opazovalec. Otroci rad gradi, ruši in spet ustvarja. Najprimernejše igračke, ki zadovolje otrokovo radovednost in željo po dejavnosti, ki vsestransko zaposle njegove umske moči, so igračke, sestojee iz delov. To so na primer velik ali majhen »gradbeni material« iz plastične mase ali lesa, »pisani peske« — na novo preizkušena igrača in podobno. To so igračke, ki jih vsak otrok, ki se malo spozna na mizarstvo, lahko napravi sam. To so stereometrične oblike, raznih velikosti in barv (valj, prizma, kocka itd.), iz katerih lahko otrok po milih volji gradi vse kar hoče: živali, prometna sredstva, mostove, hiše in še marsikaj drugega. Otroci se igra dolgo časa in vztrajno.

Takšna igrača otroku ne začne presaditi, ker skriva v sebi brezštevilna drugih igrač, ki jih ustvarjajo njegove ročice... Reprodukativna in ustvarjalna domišljija sta zaposleni v polni meri in otrok uresničuje zamisli, ki se porajajo v njegovi glavi. Otroci uživajo v igranju, prav tako pa tudi nad sadovi svojih naporov. Takšna igrača učinkuje tudi vzgojno. Razen tega, da se pri tem otrok vadi razlikovati barve, oblike, velikosti, se s takšno igro bogati tudi njegova domiselnost, razvijajo se delovne navade in smisel za konstrukcijo.

Velikostni objekti in številni izumi so plod človekove ustvarjalne domišljije. Nekaj podobnega opazimo pri otroku, ki navdušeno uresničuje svojo zamisel, ki igra vlogo konstruktorja. Igrače te vrste so primerne tudi za kolektivno igro. Otrokom omogočajo, da si skupno zastavijo naloge in da jih vztrajno izpolnjujejo.

Igrače, ki nudijo otrokom široke izrazne možnosti in ki jih

imajo ti gino radi, so iz plastelina, glin ali kake podobne amorfnе tvarine. Kiparska glina, barvasti plastelin ali košček testa v otrokovih rokah dobijo žive oblike. Morda predmet, ki ga je otrok izdelal, na podoben predmet v naravi, ima pa svojo vrednost, ker se v njem zreali otrokova psiha, njegova individualnost nagnjenja, želje in njegove ustvarjalne zmožnosti.

Mnogo lepih igrač lahko otroci napravijo tudi iz naravnih plodov — kostanjev, žira ali pa iz presnega sadja in sočivja, če jim damo še nekaj bučic, volnenih odpadkov, nekaj zobobrecov ali vžigalic in če se seveda malo potrudijo. Naj damo

otroku še tako lepe in privlačne izdelane igračke, bo delo svojih rok le najbolj spoštoval. Svojo igračo bo najbolj skrbno varoval. Zanj bo našel mesto v domu, kuzal jo bo drugim in obljubil, da bo napravil drugo še boljšo.

Zakaj se dekletca igrajo rada s krpicami? Zato ker le-te nudijo brez števila kombinacij in možnosti, da otrok samostojno ustvarja. To pa je bistvenega pomena. V procesu, v dejavnosti ko je otrok vsestransko zaposlen, se najbolj razvijajo njegove sposobnosti, on pa najlepše prebije svoj prosti čas. Igra, katere se dejavno udeležuje, a je ne opazuje pasivno, mu je najljubša, pa tudi najbolj koristna. Zato so igračke iz delov ali iz neobdelanega materiala za otroke zanimive in pedagoško priporočljive.

Nesreča nikdar ne počiva

Angela Zuran, otrok, Bresnica 45, je padla in si poškodovala desno koleno; Ferdinand Jus, Krčevina 2, poškodovan s kolom po telesu; Franc Forbič, Kidričevo 52, pade s kolesom in si poškodoval desno nogo; Elizabeta Kržanec, Zlogonja 60, se je vsekala v levo roko; Antona Slana, Rotman 25, je poškodoval neznanec po glavi in obrazu; Justina Rus, Vitomarci 60, se je s steklom vrezala v desno nogo; Stefana Preložnika, Grajsčak 9, je pri podiranju drevoja oplazila veja po obrazu in ga ranila; Antona Zeraka, Ceremožice 88, je vgriznila v roko svinja; Ivan Emeršič, Veliki vrh 65, je prišel pod voz in ima poškodovani obe nogi; Jožef Ventur, Stari grad 86, pade in si zlomil desno nogo; Martin Bezjak, Ptuj, mož si je poškodoval desno roko; Mirko Ljubec, otrok iz Gibine 28, je pade s stola in si poškodoval desno roko; Franc Kostanjevec iz Kidričeva 40, si je na cirkulari poškodoval levo roko.

Mirko Pušič, Levanci 13, si je z vžigalno patrono poškodoval levo roko; Jožeta Drevenška, Slovenja vas 66, je napadel neznanec in ga z nožem poškodoval po glavi; Draga Jurenec, Zlogonja 46, je padla in si poškodovala obe nogi; Franc Toplak, Jastrebec 42, je pade s kolesom in si poškodoval obraz; Terezija Briok, Ptuj, je padla na stopnišču in si poškodovala levo nogo; Franca Letnika, Ločič 26, je napadel neznanec in ga poškodoval z železom po glavi; Simenjak Stanko, Podgorci 96, je

ZAHVALA

Namesto venca na grob svojega brata pokojnega Antona Kupčiča s Ptujске gore je darovala tov. Marija Sagadin-Zenka 1000 din Občinskemu odboru RK Lesje. — Prisrčna hvala.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega ljubega mogo, sina, brata in ateka **TONČKA KUPČIČA** upravitelja ekonomije M. Jšperk

se srčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so z nam pomagali in nam izrekli sožalje. Dolgujemo globoko zahvalo sosedom ter družini Medved za vsestransko pomoč in tolažbo. Posebna hvala Gasilskemu društvu na Ptujski gori in pri Lovrencu za častno stražo na domu in v spremstvu ter za ganljivi poslovni govor načelnika tov. Ivana Erbusa pri odprtem grobu. Hvala tudi gospodu župniku za častno spremstvo od doma.

Najlepša hvala godbi tovarne Majšperk in povcem s Ptujске gore za žalostinke. Iz dna srca hvala vsem, ki so v tako lepem številu spremljali pokojnika k zadnjemu počitku ter obložili njegov prerani grob s prekrasnimi venc in cvetjem, kar potrjuje, da je bil priljubljen daleč naokoli.

Zalujoči Kupčičevi

DPD »SVOBODA« PTUJ

obvešča, da začneja s

PLESNO SOLO

pod vodstvom diplomiranega plesnega učitelja Ludvika Simončiča iz Maribora

Pouk bo obsegal predavanje o družabnih običajih, moderne družabne plesne in najnovejše oblike latinsko-ameriških plesov.

1. Posebni tečaj za šolsko mladino (v popoldanskih urah).
2. Posebni tečaj za vse ostale (v večernih urah).

Pričetek tečajev bo v sredo, dne 6. marca 1957, ob pol 18. uri v dvorani DPD »Svoboda« (Narodni dom).

Prijave sprejema občinski komitet mladine (MLO - II. nadstropje). Odbor

Sprejmemo

KALKULANTA-FAKTURISTA

Nastop službe s 1. marcem 1957

Prodaj

DVA KOMPLETNA OKENSKA OKVIRA prodam. Naslov v upravi.

PRODAMO HIŠO, gospodarsko poslopje in 4 ha posestva v dobrem stanju ob glavni cesti. Ponudbe do 3. marca na župnijski urad Vurberk pri Ptuj.

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJE in 3 ha zemlje v Novi Krčevini pri Vurbergu prodam. Naslov v upravi.

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJE in 40 arov zemlje v Kicarju prodam za 350.000 din. Naslov v upravi.

HIŠO NA OBROKE, več lepih stavbnih parcel v Ptuj in drugod, manjša in večja posestva, travnike, gozdove, motorna kolesa, pohištvo, radio aparate, razne motorje itd. prodaja Agencija, Ptuj.

TRAVNIK (1,54 ha) ob Medvedcah prodam. Vprašajte pri kovaču v Medvedcah.

HIŠO Z VRTOM, primerno za obrt, takoj vseljivo, prodam. Vprašajte: Vičava 15. Ptuj.

OSTREŠJE (12x5,20) prodam. Naslov v upravi.

OKRAJNO GLEDALIŠČE

PTUJ

Nedelja, dne 24. februarja, ob 15. uri: B. Nušič: »NARODNI POSLANEC« za podeželje.

Škopano slamo

plačujemo po 12 dinarjev za kilogram — Imamo nap rodaj VEČJE ŠTEVILO KOŠAR IZ ZELENE VRBE za krompir po 120 dinarjev

PLETARNA Z O. J. PTUJ

OBVESTILO

Glavni odbor Prešernove družbe bo imel razširjeno sejo v torek, 26. februarja, ob 10. uri dopoldne v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani, Puharjeva ulica 11.

DNEVNI RED:

1. Letno poročilo.
 2. Slučajnosti.
- Poverjeniki in člani, ki se žele udeležiti seje, naj dvignejo vabila v upravi, Tomšičeva 5, do ponedeljka, 25. februarja, do 11. ure.

Tajništvo

Ptujčanke in Ptujčani!

Večina prebivalcev Ptuj se zaveda, v kakšnem pomembnem zgodovinskem in kulturnem mestu živi. Ve pa tudi, da spada med največje pomanjkljivosti našega mesta soliden hotel, kjer bi dobili domači in tuji turisti primerno prenočišče. Sedanja prenočišča ne ustrezajo najbolj svojemu namenu, razen tega pa jih tudi ni dovolj.

Zato poziva OTD Ptuj vse Ptujčanke in Ptujčane, ki imajo primerne sebe, da jih oddajo v času bližajočee se turistične sezone turistom. S tem boste pomagali dvigniti turizem v našem mestu. Ljudski odbor mestne občine je sklenil, da tako oddanih sob ne bo obdaveval niti ne bodo stanodajalci v nevarnosti, da bi jim sobe odvzeli.

Upamo, da bo naletel ta apel na ugoden odziv. Prijave sob sprejema do 28. febr. trgovina Na-Ma. OTD Ptuj

Dopisujte v

PTUJSKI TEDNIK

R A Z P I S

Komisija za volitve in imenovanja pri Občinskem ljudskem odboru v Ptuj razpisuje naslednja delovna mesta v občinski upravi:

1. REFERENT ZA NARODNO OBRAMBO

Pogoj: popolna srednja šola ali nepopolna srednja šola in najmanj 5 let prakse v upravni službi.

2. REFERENT ZA EVIDENCO SLP IN ZA PROMET NEPREMICNIN

Pogoj: popolna srednja šola ali nepopolna srednja šola z najmanj 5-letno prakso in poznavanjem zemljiške knjige in katastra.

3. REFERENT ZA PRORAČUN

Pogoj: popolna srednja šola in 10 let prakse v računovodskih poslih.

4. DAVČNI INŠPEKTOR

Pogoj: popolna srednja šola ali nepopolna srednja šola in 10 let prakse ter strokovni izpit.

5. REFERENT ZA GOSPODAR UPRAVNO-PRAVNE ZADEVE

Pogoj: pravna fakulteta ali popolna srednja šola in najmanj 10 let prakse v upravni službi.

6. ANALITIK - PLAER

Pogoj: ekonomska fakulteta ali popolna srednja šola (zaželena srednja ekonomska šola) in najmanj 5 let prakse.

7. TRŽNI INŠPEKTOR

Pogoj: popolna srednja šola ter strokovni izpit.

8. REFERENT ZA GRADBENE IN URBANISTIČNE ZADEVE

Pogoj: dovršena srednja tehnična šola — gradbeni oddelak in 6 let prakse.

9. MESTNI ARHITEKT

Pogoj: inž. arh. in 6 let prakse.

10. REFERENT ZA SKRBNISTVO

Pogoj: popolna srednja šola in 5 let prakse v upravni službi.

11. MEDICINSKA SESTRA

(terenska služba). — Pogoj: šola za medicinske sestre in najmanj 5 let prakse.

12. REFERENT ZA SPLOŠNO SKRBNSTVO IN INVALIDSKE ZADEVE

Pogoj: popolna srednja šola in 5 let prakse v upravni službi ali nepopolna srednja šola in najmanj 10 let prakse.

13. SANITARNI INŠPEKTOR

Pogoj: sanitarna tehnik z nekajletno prakso.

14. PERSONALNI REFERENT

Pogoj: nepopolna srednja šola in potrebna praksa v personalnih zadevah.

15. DVE STROJEPIŠKI

Pogoj: nepopolna srednja šola — perfektno obvladanje strojepišja.

16. POMOŽNI USLUŽBENEC ZA KRAJEVNI URAD ROGOZNICA

Pogoj: dovršena osn. šola. Plača po uredbi. Dopolnilna plača za delovna mesta razen za ona pod št. 15. in 16.

Nastop službe začel čimprej. Ponudbe pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Ptuj do 15. marca 1957.

Predsednik Komisije za volitve in imenovanja: Ivan Voblič, l. r.

REZERVNI OFICIRJI

V četrtak, 28. febr. 1957, bo ob 15.30 v dvorani ZKS v Ptuj predavanje. Udeležba obvezna. Odbor